

**DOBRÁ
ADRESA**

KRESLÍTE? MALUJETE? FOTÍTE?

**W
E
W**

Z obsahu

Ladislav Horáček

PER

David Pillow

Max Ščur

NOVÁ:

ara

Dora Kaprálová

Tereza Šimůnková

Obsah:

Bipolární deprese

- Michal Šanda: **Fotoaktualita** (3)
Básník Ticho: **Malá kniha Noci** (4)
Rostislav Mazur: **Cadillac a jiné básně** (6)
Michal Šanda: **Bertramka 1975** (10)
David Pillow: **Podivuhodný příběh jogína Mandarína** (14)
Michal Šanda: **Devět hřbitovních bran – Radenín** (20)
Max Ščur: **Generaci sedmdesátých let** (26)
Roman Rops-Tůma: **KO 11** (27)

Endogenní deprese

- Michal Šanda: **Bohumil Hrabal 100** (29)
Dora Kaprálová: **Zimní kniha o lásce** (32)
Petr Štengl: **Poštačky** (34)
MUDr. PhDr. Jarmila Beichtenová:
    Kazuistika pacientů Michala Šandy a Jakuba Šofara – literární anamnéza (35)
Paralelní literatura 8
    – **Paralelní vesmír** (40)
Dana Podracká: **Persona** (46)

Reaktivní deprese

- Paseka v háji české literatury**
    – **Ladislav Horáček a Velké dějiny zemí Koruny České** (52)
Soutěž – Leoš Němec: Cesta z Kladna (56)
Wagner a Liszt v Piešťanech (58)
Z antikvariátních banánovek (60)
Petr Štengl: **Oh Dio, perché sono io non cinese?** (63)
Ivo Harák: **Tři novější tituly sorabistické** (64)

Na titulní stránce: Michal Šanda, „Hruška“

Dobrá adresa, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 5, rok 2014, ročník 15. E-mail: dobraadresa@dobraadresa.cz. Vydávají Přátelé Dobré adresy. Šéfredaktor: Petr Štengl. Redakce: Václav Dvořák, Štěpán Kučera, Michal Šanda, Štefan Švec, Martin Vokurka. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Tayari. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce, kresby Corel Corporation. Časopis vychází s laskavou podporou Ministerstva kultury České republiky. Redakcí nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Technická podpora studio Grafin a FirstNet, a. s. Časopis je exportován Ústavem pro Českou literaturu AV ČR. ISSN 1804-963X

**SYSTEM NAVIGACE:
KLEPNĚTE!**

První stránka (titulní):
BYLO od č. 1/00: Klepnutím na „Z obsahu:“ se dostanete na str. 2 (obsah). Klepnutí na malé obrázky a jednotlivé body „Z obsahu:“ Vás přenesou přímo na příslušné stránky. **NOVÉ** od č. 9/00: Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ se otevrou naše internetové stránky www.dobraadresa.cz v aktuálním prohlížeči. Klepnutím na střed obrázku se dostanete na popisek a tiráž na str. 2.

Druhá stránka (obsah):
BYLO od č. 1/00: Klepnutí na jednotlivé body obsahu Vás přenesou na příslušné stránky. Klepnutím na naši e-mailovou adresu se Vám otevře nám adresovaný dopis v aktuálním e-mailovém programu. **NOVÉ** od č. 9/00: Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ a na popisek k obrázku na první straně se dostanete na první (titulní) stránku. Klepnutím na slovo „Obsah:“ se Vám zvětší obsah přes celou šířku okna.

Další strany stránky (včetně druhé s úvodníkem):
BYLO od č. 1/00: Klepnutím na jednotlivé internetové resp. e-mailové adresy se Vám otevře příslušná stránka resp. se Vám nadepíše příslušný dopis v aktuálním programu. **NOVÉ** od č. 9/00: Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ v levém nebo pravém horním rohu stránky se přesunete na str. 2 (obsah).

KLEPNĚTE SEM!

Rekurentní depresivní
porucha

Michal Šanda: **Fakt jsem
si představoval/
že to bude jiné/
než to je** (66)

Petr Štengl: **Aktuality** (70)

Michal Šanda: **Jiří Kajínek:
Můj život bez mříží** (71)

Josefína Leknínová:
**Rezonance a jiné
básně** (72)

Hana Tomšů: **Hořký smích
až mrazení, Ivan
Wernisch: S brokovnicí
pod kabátem** (75)

Tereza Šimůnková:
Varanasí (76)

Mám deprese. Marek Brodský má taky deprese. Mám deprese z výsledků Magnesie Litery. Nevím, z čeho má deprese Marek Brodský. Proti depresím jsou anti-depresiva. Nesmí se na ně však pít alkohol. Proto Marku Brodskému doktoři povolili jen pocucávat víno. Možná, že kdyby Marek Brodský přestal pocucávat víno, zbavil by se depresí. Nebo by se mu ještě víc zhoršily.

Vlastně mě deprese Marka Brodského nezajímají. Ať si s nima dělá, co chce. To je jeho věc. Proč by mě sakra měly zajímat zrovna jeho deprese? Já mám těch svých dost. Každoročně po vyhlášení výsledků Magnesie mám deprese.

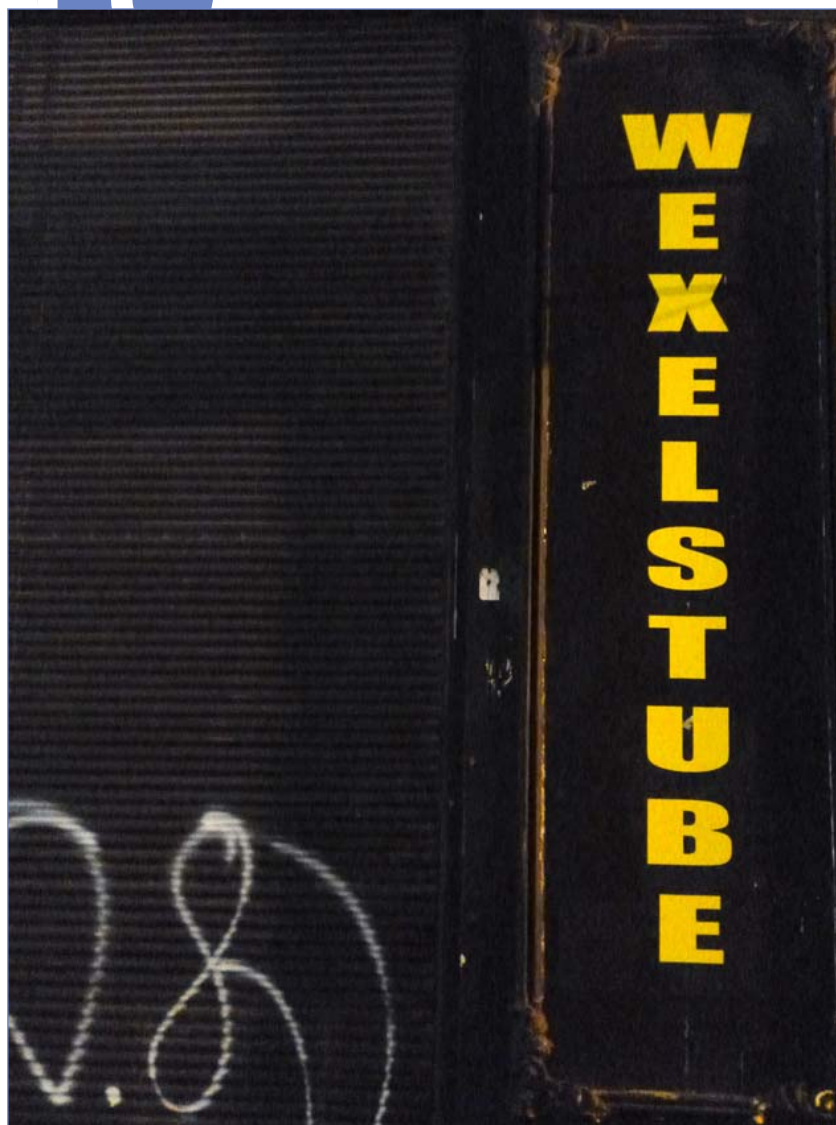
Marek Brodský je nacucaný.

Ať žije máj.

Petr Štengl

Nahore Foto- aktu- alita

Foto Michal Šanda

Vexláci bez kinderstube

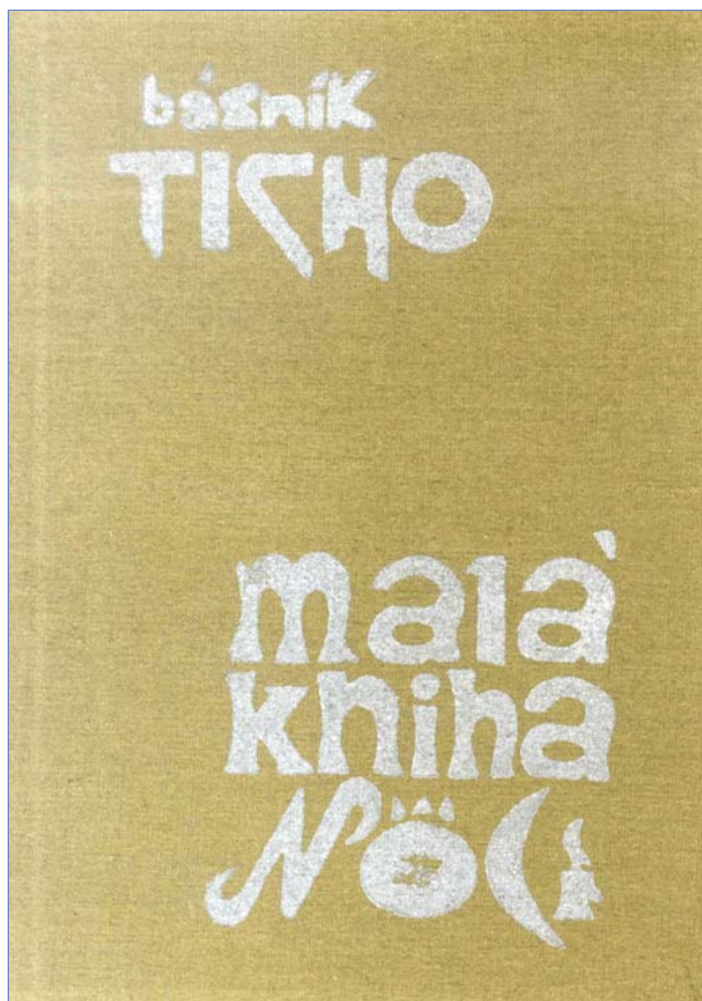
Básník
Ticho:
**Malá
kniha
Noci**

B ipolár ní dep rese

Foto Michal Šanda

Malá kniha Noci je výběrem z Tichových básní za období 1987–2012. V roce 2012 si autor tuto sbírku vydal vlastním nákladem, čili naprosto v minimálním počtu výtisků. Nyní tedy došlo péčí nakladatelství Skoba na vydání regulérní.

(mš)

COMP U ŽLUTÉ PUMPY

počítačová lyrika, compoetry

Ozvěna dní Ti zvoní na mobil

Ozvěna	dní	Ti	zvoní	na mobil
Ozvěna			na mobil	
	dní			ozvěna
Dní				
	ozvěna	Ti	zvoní	
				na mobil

Tak jako v sudoku
Mobil – Ondřej tvůj
Lucie je >>

Odpoledne den posmutněl :

= něco si z toho vyber
MILUJU COMPUTER, KDYŽ USUZUJE Z POULIČNÍCH MONITORŮ
NA TO, KDO VŠECHNO NIKDY NEDOSÁHL NA HONORÁŘ,
A KÓDUJE TÍM PŘEDVOLÁNÍ K PODÁNÍ VYSVĚTLENÍ

- ☐ Option Button 1
☐ Option Button 2

Tak brzy se.set me
fff.ticho.head

Vygoogluj se z toho hned!
Ozvěna. Echo tě tapuje
Mobil je někdy příklad Flashback
Ozvěna a tíha
(dosazeno v tabulkách)

Ozvěna	Tíha	Stisk
Skála	Láska	Na kámen
Jeskyně	Otázka	Na křik

Ozvěna
Ozvěna a tenis s ozvěnou

Pauk – Pouk!

Pauk – – – – – Pouk!!

Pauk!! – Pouk!!
Pauk!! – Pouk!!

Ozvěna
Ozvěna a tenis s ozvěnou

Věna
Věna tvých žen

Jsou krásný

Λ <♥> V V
V <♥> Λ Λ

5. 7. 2008; cena: 15 růžových chudobinců

(ze sbírky Veliké FaFuFá)

B

ipolár
ní
dep
rese

Rostislav Mazur

Cadillac

Dravý chlupatý vlkodlak,
zakoupil si Cadillac,
prohání se v něm po městě,
nesnaží se držet na cestě.

Plyn sešlápne s vášní,
je to dvojka zvláštní,
docela si vyhovují
ani si neodporují.

Je to model XLR,
na všechny ostatní ser,
je to model nejlepší,
pro ty kteří nešetří.

Chlupy mu vlajou ve větru
a sliny tečou z mordy ven,
vlkodlak vlající ve větru,
byl to vždycky jeho sen.

Dobrá koupě

Píšu texty nazdařbůh,
vidí je pouze můj Bůh,
Bůh kterého jsem si koupil
abych své hříchy vykoupil.

Koupil jsem ho v obchodě,
prohlédl si na záchodě,
který měli v tom obchodě,
bylo tam soukromí.

Byla to koupě výborná,
lepší než kniha odborná,
mám ho teď hezky nad sebou,
milý Bože jsem s tebou.

Kouká se na mne z oblohy,
ze své tradiční polohy,
hned vedle bohů ostatních,
zákazníků ostatních.

Techno

Safra safra safra,
kolem jdou náké afra,
mají dredy na hlavě
a spletené fousy na bradě.

Kruciš kruciš kruciš,
pivo jim radši upiš,
ať nejsou náké problémy
a nepřijdou třeba s holemi.

Kuřňá kuřňá kuřňá,
tenhle vypadá jak Máňa,
z vedlejšího vchodu,
doneste mi vodu.

Hergot hergot hergot,
z rádia zpívá Karel Gott,
afro tlupa se mračí
a říká to stačí.

Potřebujeme rytmus,
lisovacího stroje,
jinak budou velké,
velmi velké boje.

Úvod do světa fraktálů

V krabičce na továrny,
mají malé kovárny,
kujou tam velké komíny
a různé jiné kraviny.

V krabičce číslo třicetšest,
ze spešl extra papíru,
s modrým komínem na vršku,
no pohledme na ní mršku.

Továrny na krabičky,
od mé praprababičky,
krabičky číslo třicetšest,
vědě a výzkumu čest.

Babka měla IQ velké,
pekla koláče malé velké
a mezi tím ve své šupleti,
navrhla tyhle úlety.

Učený tapír

Moje malá milá,
buď na mne trochu milá,
já už budu hodný
a zůstanu svobodný.

Nebudu dělat potíže,
nechám tě chodit v negližé,
u tvého vyvoleného,
bojfrenda oholeného.

Já budu trhat papír,
jako učený tapír,
průpiskou která nemá,
náhradní náplně.

Nemá nepotřebuje,
stále podepisuje,
všechno co je třeba,
klidně i čerstvý chleba.

Ve jménu lilie

V liliové zahrádce,
stojí maličký vládce,
v ruce drží květinu
a na šatech má zeminu.

V liliové zahradě,
na tamním z jehličí hradě,
sedí maličká vládkyně
a občas někomu pokyne.

V liliovém království,
květiny všechny hostí,
hostí je svými barvami,
i když nejsou to známí.

Květiny tam chodí do práce
a mají odřené ruce
a zpívají si vůněmi
a tvoří svými vůlemi.

V tomhle podivném království,
kde květina kytku hostí,
objevují se zázraky
a kouzla tak ty taky.

Ony vyrůstají z těch květin
a nemají žádný stín
a žijou si vlastním životem
a živí se květin potem.

Život v nebi

Chtěl bych žítí v nebi
a nemít žádné bebí,
rozhlížel bych se okolo,
jestli tam není kolo.

A i kdyby tam bylo,
stejně na co by mi bylo,
kde bych asi jezdil,
vždyť už bych tam byl.

Raději bych se posadil,
loktem o oblak zavadil,
nikomu bych nevadil,
to bych si krásně žil.

Seděl bych si na mraku,
plujícího vedle oblaku,
byl bych oblečený v saku,
při té příležitosti.

Drbal bych se na hlavě,
tahal si fousy na bradě,
nevěděl co si počít,
uvažoval jak seskočit.

Jarní rána v lese

U zeleného rybníčka,
stojí holka maličká,
na její tváři slzička
a na rameni motýl.

Ona se dívá na chlapce,
v okolních lesích Lao-c',
má silný pocit bezmoci
a padá drobný déšť.

Oni se drží za ruce
a jsou ponořeni v záruce,
že v tomhle i v příštím roce,
tady ještě budou stát.

Okolo nich roste rákosí,
oni tam stojí bosi
a okolí své moc prosí
aby je nerušilo.

A tak stromy větve nakloní,
oni stáli tu už předloni,
chlapec se k dívce nakloní
a na rty ji políbí.

Dívce se to hned líbí
a tak ho taky políbí,
stromům se to moc líbí
a tak je schovou ještě víc.

A potom v tom krásném lese,
ozvěna se v dálku nese,
chlapec dívku z houští vynese
a probouzí se teplý jarní den.

Bertramka 1975

Foto Ludvík Šanda

B
ipolár
ní
dep
rese

Budoucí sochařka Isabela Fárová

Dámy z pražského Národního muzea napadlo uspořádat na tu dobu povážlivě nonkonformní výstavu šperků, plastik a grafiky, spojenou s přehlídkou módních kreací. O prvním zářijovém víkendu normalizační šedí probleskl paprsek světla na shromážděné spiklence z řad šedé zóny. Prostě šed' na šed', šedivá sedmdesátá.

(mš)

B

ipo

n

de

res

Fotograf Ludvík Šanda

B

ipolár

ní

dep
rese

David Pillow

David Pillow (1979, Ostrava)

Básník, spisovatel, redaktor literárního e-zinu *Lemurie*. Začínal jako vydavatel a šéfredaktor časopisu *Progresiv*, který byl vybrán do projektu *Big Mag o nejzajímavější počin od roku 1991*. Vystupoval jako DJ v rockových klubech, pořádal sérii autorských čtení *Poesia En Colores*. Jeho básně byly vybrány na *TramBus Poetry OSTRAVA 2015 – město kultury*. Publikuje v literárních v časopisech, věnuje se rovněž kresbě. Pořádá a moderuje literárně-hudební kabaret *Tři muži (ženy) v kavárně*, *Básnickou revue a Navštěvníky z Lemurie*, spolupracuje s hudebníky a výtvarníky. Vystupuje s projekty *David Pillow feat Bringchill*, *Monolit*, *Dialogy s klavírem*, píše komiksové scénáře a divadelní hry. Společně s Radimem Hayekem se podílel na fotografickém konceptu *Siluety Noci*. Vydal básnický román *Vzkazy Madame X* (Beletris 2012) a editoval knihu Jiřího Pešauta *Rybolov v Srdci* (Beletris 2014). Nyní připravuje svůj prozaický debut, knihu surreálných příběhů pro dospělé.

Podivuhodný příběh Jogína Mandarána

Jogín Mandarín měl sedm neposlušných dcer. Jedna jako druhá, dalo by se říct, ale nebylo tomu úplně tak.

Všechny Mandarínovy dcery se živily jako barové tanečnice. Měly krásné dlouhé nohy, krásná těla, radost pohledět, až na jednu. Ivonne, nejmladší z dcer byla zcela jiná. Vášnivá, neprůstřelná jako šaolinský mnich.

Už odmala jí otec říkal, že je krkavčí dítě. Ivonne se totiž měla narodit jako chlapec, Mandarínův milovaný syn, po kterém tolik toužil, a bůh mu seslal tuhle ne moc hezkou dívku s ne moc ženskými tvary.

Ivonne nosila krátké vlasy. Klučičí oblečení jí padlo jako ulité a kluky z města měla stále za zadkem. Stejně jako ostatní dcery i Ivonne učil starý Mandarín lásce a akrobacii těla.

Všech sedm dcer vychoval v malé maringotce za šapitó cirkusu. Potkávaly se tu ty nejbizarnější stvoření, na jaké si vzpomenete: Muž s cejchem sutí, jenž si nechával říkat Admirál sedmé kavalérie, žena s kundí hlavou nebo rybí muž, žijící v dětském bazénku. Tyhle zkušenosti musely jogínovy dcery poznamenat, nemluvě o prázvláštní výchově jejich otce.

Když to šlo s cirkusem šejdrem, rozhodl se Mandarín maringotku prodat a vydat se na cesty za poznáním.

Své dcery zapsal do kurzu striptýzových tanečnic a každé z nich odkázal vkladní knížku s částkou dvouset korun českých, u níž stál popisek: „Založil jsem ti knížku, tak se snaž!“

Během svých svých cest za poznáním se Mandarín učil východní filozofii, józe, řeči těla. Jak přežít v divočině i ve velkoměstské džungli s minimálními prostředky na život.

Navrátil se Mandarín byl k nerozeznání od toho původního. Na hlavě mu svítil oranžový turban, bradu zdobil dlouhý bílý vous. Ven vycházel zásadně oděný do hábitu a na nohou měl žabky, vše dokonale sladěné v barvě pomeranče. „Oranžová je pozitivní, buďte pozitivní,“ hlásal podivuhodný Mandarín a rozdával lidem letáky, ve kterých vyzíval kolemjdoucí, aby ho podpořili v blížících se prezidentských volbách.

„Někdo by to tu měl změnit. Ukázat těm nenažrancům, že takhle to dál nejde! Chce to pustit k vládě někoho osvíceného, zcestovalého, někoho, kdo netouží po moci, ale pomáhat obyčejným lidem,“ hlásal Jogín na malém náměstí a jeho učedníci v oranžových hábitech mezitím lidem rozdávali pomeranče.

Poté čekalo Mandarána setkání s jeho neposlušnými dcerami. Většina z nich se vdala nebo byla v očekávání. Hrály se na prsou movitých kuplířů a místních mafiánů nebo dobře situovaných cizinců.

Jediná Ivonne byla pořád sama. Zase měl na krku, břímě, jehož stín ho provázel celé mladí od doby, co mu manželka utekla na dovolené s italským velkostatkářem. Poté, co mu nevyšla ani jeho kandidatura na prezidenta, zhasla v něm i poslední naděje, že se něco v jeho životě změní.

V okamžiku byl rozhodnut odjet, tentokrát natrvalo. Koupil v bazaru ojetý moskvič, nabalil zásoby, na místo spolujezdce posadil svoji dospívající dceru Ivonne a za svítání vyjeli.

Jeli čtyřicet dní a čtyřicet nocí až dorazili na místo, o němž mu kdysi vyprávěl přítel a velký cestoval a prostopášník pan Domněnka. Muž, mající místo fajfky v rukou bublifuk, tančící po barech sambu s nepostradatelným panákem bílého medvěda.

To místo se nacházelo kdesi v Indonésii poblíž pláže a deštného pralesa, kolem dokola obehnaného hotýlky pro sexuchtivé turisty.

„Nekecal!“ mlasknul spokojeně Mandarín, poklonil se zemi, a ponořil ruce do písku, který pomalu stékal z jeho dlaní.

Dcera, sedící stále v autě si mezitím četla teenage ságu Slavní kostlivci a o víc se nezajímala. Když otec zahlédl přebal nenáviděné knihy, vstal, vyškubnul ji knihu z rukou, a hodil do moře. „Zahod' už to svinstvo!“ pokáral ji. Po několika nocích strávených v autě se přestěhovali do útulného srubu poblíž pláže, který si Mandarín koupil za ušetřené peníze, jenž poctivě šetřil po celý svůj život.

Jeho radost neznala mezí, každou chvíli, roztahoval ruce a vydával radostné, skřeky. Do západu slunce tančil rumbu a často pořádal ve svém příbytku párty.

Později si vzal hinduistického mnicha, prapůvodního obyvatele ze země vycházejícího slunce s tureckými předky, jenž býval kdysi ženou. Mají spolu tichou domácnost, jednu vzornou dcerku a koš na prádlo, se kterým vyráží Mandarín každého třetího dne na bleší trh. To ráno vždycky slyší Mandarín dvě slova „Neser Turka!“ Potom sedne na staré rozvrzané kolo a s košem na prádlo uhání do nedaleké vesnice, kde pořádá při západu slunce oranžové noci. Předává tak lidem pozitivní energii, která se posléze šíří formou oranžových mikročástic do celého vesmíru.

Návštěvníci párty mu pak za odměnu házejí do koše různé milodary, ze kterých živí podivuhodný Mandarín svoji rodinu a dvě další vesnice v okolí. Jogín Mandarín tak konečně našel svoji cestu ke štěstí, jeho nejmladší z dcer konečně přiznala svoji lesbickou orientaci a přijala otce takového, jaký je. A pokud je nesnědli lidojedi nebo neutonuli v moři, jsou tu stále s námi, připraveni rozdávat lásku a nekonečné štěstí, kterého mají pro všechny dostatek.

Každé nedělní odpoledne pak Mandarín má v Indonéské televizi svoji talkshow, kterou pomáhá lidem změnit jejich dosavadní životy. Dokonce vytvořil úvodní znělku při hře na víčka od přesnídaček.

„Je to snadné stačí, být pozitivní a jíst hodně pomerančů. Mimochodem znáte ten vtip, jak se Grapfruit potká s pomerančem

a společně pomlouvají pomelu?“ řehní se Jogín do kamery a zve diváky k dalšímu vysílání, jehož hostem bude nadmíru inteligentní orangutan z maďarské zoo.

Richard (1) epizoda 11

Oblékl jsem se do nejlepší košile, jakou jsem našel, položil na stůl láhev značkového vína a čekal. Čekal jsem na těch asi dvě stě frajerů, co odepisovalo Markétě na její profil na internetové seznamce. Ani se moc nedivím, že jich napsalo to-

lik. Na fotkách Markéty šlo vidět opravdu všechno. Market v sexy prádélku. Market hezky rozvalená na našem letišti a roztažená.

Market něžná a vyzývavá. Ty fotky jsme nafotili spolu. Nejdřív jsem nafotil já ji, pak ona mě. Brali jsme to jako oživení našeho vztahu. Večer jsme se vždycky připojili na internet a bavili se tím, co nám kdo napsal.

Spousta mužů chtěla mít s Markétou sex, nejlépe hned. Někteří jí vyznávali lásku nebo dokonce skládali básně. Ale Market věděla, že ty nejlepší básně dostane ode mě. Nejvíc se jí líbila ta, ve které jsem nás stylizoval jako náhodný pár milující se v motelu pod obrazem Rogera Moora.

Každý večer jsme spolu sedávali u compu, zběsile klikali myši a přidávali do svého profilu, nová rajcovní foto. Moje fotky nebyly tak odvážné jako její. Dovolil jsem si maximálně povolit kalhoty nebo rozepnout pár knoflíků u košile.

Myslím, že holky spíše rajcuje fantazie, než nahé mužské tělo. Markéta do toho šla na rozdíl, ode mě pěkně zvostra. Sundala si kalhotky a začala pózovat. Byla to zároveň předehra k našim milostným hrátkám.

Musela to mít každý den. Často se mi stávalo, že jsem se probudil a zjistil, že souložím. Někdy to musela mít i několikrát denně. Šukala jako šicí stroj. Po aktu mě vždycky objala a řekla:

„Mám nejkrásnějšího muže na světě.“

„A já mám šicí stroj,“ chtělo se mi dodat. Ale, ovládl jsem se a řekl jsem, že mám nejkrásnější ženu na světě. Potom jsme si dali ještě jedno kolo. Pak mě nechala vyspat, za což jsem jí býval nesmírně vděčný.

Někdy jsem na sex neměl vůbec náladu, ale to Market nezajímalo. Musela to mít dnes a denně nebo mě alespoň před spaním udělat rukou. Když jí člověk ale označil za nymfomanku, tak se urazila. Byla závislá na sexu a na sexu přes internet.

Ručičky na hodinách ukazovaly něco před desátou večerní. Markétě začala v nemocnici noční. Poslední dobou mívala noční nějak často. Začínal jsem mít podezření, že mi zahýbá s jedním mladým doktůrkem, který jí často posílal oplzlé maily.

Za okny padla hustá tma a já pořád seděl za stolem s lahví vína a čekal na její vykutálené nápadníky. Abych si ukrátil chvíli, otevřel jsem si noviny nebo se probíral starými časopisy. Pustil jsem se do mytí nádobí. Vytřel podlahu, ale nikdo pořád nepřicházel.

Po dvou hodinách mě to přestalo bavit, otevřel jsem láhev vína položenou na stole a nalil si skleničku. Nakonec ani nevím, co bych takovému člověku říkal:

„Pojď dál, ukážu ti naše hnízdečko lásky.“

Popřípadě bych se ho rovnou zeptal, jestli nepůjde s námi do trojky. Láhev vína jsem dopil u ztěštné komedie s Pierrem Richardem a šel spát. Bylo něco po sedmé ráno a Market pořád nebyla doma. Moje teorie byly nejspíš pravdivé. Ten doktor musí být jednička.

Po osmé jsem vyrazil do práce. Dělán u známého v bazaru s hudebními nástroji, kde provozují malý krámeček s hudbou.

V bazaru si vydělám s bídou na nájem. Zbytek si vydělávám prodejem hudby a filmu v aukcích na internetu. Nejdůležitější je pro mě prosinec, to vydělám třikrát tolik než jindy.

Lidi před Vánoci kupují všechno od Karla Gotta, přes soundtracky, béčkové komedie až po vinylové desky Šmoulů.

Výhodu mám taky v tom, že se můžu svým internetovým aukcím oddávat v pracovní době. Mému šéfovi je to jedno. Zajímají ho jenom výdělky. Občas potřebuje, abych za něj zaskočil nebo mu pomohl vybalit zboží. Také jsem mu figuroval při přemlouvání náročných zákazníků. Netrvalo to dlouho a znal jsem šéfovu filozofii nazpaměť.

„Zákazník nesmí nikdy odejít s prázdnou,“ opakoval mi. Můj šéf je jednoduše magor, kterého zajímají jenom ženské – zpěvačky a holky, které si vodí kluci do zkušeben, které jim šéf pronajímá. Taky ho zajímají prachy, které z nich má.

Sem tam se šéfem zajdeme do čínského bistra na karaoke. Šéf má slabost pro Asiat

ky. Slabost, kterou jsem po několika návštěvách bistra objevil i u sebe. Vždycky jdeme ve dvou a vždycky to skončí špatně. Před každou návštěvou karaoke baru upozorním šéfa, že kdybych usnul, tak ať mě vzbudí. Poté se většinou proberu v baru sám nebo mě vyhodí, a to ne zrovna výběrovým způsobem.

„Tady není žádný hodinový hotel, vypadni!“ křičí na mě tlustý vyhazovač a následuje nelitostný svit pouličních lamp. Pár vteřin mi vždycky trvá, než se zorientuju. Párkrát se mi taky stalo, že jsem se probudil v cizím bytě nebo v tramvaji, která jela opačným směrem. A šéf nikde. Druhý den v práci se ho ptám, proč mně nevzbudil a on jen suše odsekne.

„Dyť jsi spal.“

Den v práci se někdy neuvěřitelně vleče, ale někdy je u nás pěkně živo. Každé úterý po obědě k nám zavítají mladí cikáni, co zkoušejí bazarové klávesy. Většina z nich neumí hrát. Nejprve spustí automat, hrají jako doprovod a tváří se přitom, že vytváří kdovíjaké umění. Nikdy si u nás nic nekoupí. Zato zahrát si chodí pravidelně.

Už jsme na ně zvyklí. Tancoš nám poví nové vtipy nebo sem tam donese něco zajímavého do bazaru. Marian nám nosí cigarety a pornočasopisy. Tibor mi občas dohazuje kšefty v klubech, kde si přivydělávám jako DJ. Nejlepší obchodníci jsou ale Ukrajinci. Seženou téměř všechno od nové Madonny, která u nás není k sehnání, až po rarity od Depeche Mode. Taky si za to nechají patřičně zaplatit. Poznám je už od pohledu. Ostré rysy, kožená bunda, boty na podpatku a ve tváři nesmlouvavý výraz veksláka.

I mně se teď podařil jeden parádní kšeft. Když jsem zjistil, že mé konto v bance jde ke dnu, řekl jsem si, že je načase s tím začít něco dělat. Zvláště teď před Vánoci. Vzpomněl jsem si, že cestou z práce, chodím okolo jedné DVD půjčovny, ale nikdy si tam nic nepůjčil. Až jsem to jedno odpoled-

ne nevydržel. Vešel jsem dovnitř, pevně rozhodnutý, že to koupím. Chlápek za pultem hned zbystřil a říká.

„Jdete si půjčit?“

A já na to. „Ne, já bych to tu chtěl koupit.“

„Jako všechno?“ přeskakuje mu hlas. „Jo všechno!“ zvýším tón, abych ho přesvědčil, že to myslím vážně.

„A kolik, kolik nabízíte?“ vypraví ze sebe po půlminutě ticha ten chlápek. Hledí na mě jako tele na nová vrata. Na chvíli se odmlčím. Počkám, až se poškrábe na všech částech těla a tím pádem se tak nějak uklidní. Pak ho postavím před hotovou věc. „Třicet!“

„Ne, to je málo.“ vrtí hlavou.

„Chci padesát!“

„Třicetpět!“

„Ne, ne chci padesát.“

„Třicetšest!“ Zkousím na něj šéfovu filozofii.

„Padesát! Poslední slovo!!!“

„Okay, dejte mi telefon, do hodiny vám zavolám, jak jsem se rozhodl.“

Za hodinu tomu chlápku zavolám, že to беру. Byl to dobrý kup! Ty filmy mi vydělají daleko víc, než za kolik jsem je koupil. Uděláme si s Market hezké Vánoce. Jenom ji asi nepotěší, až mi je všechny dovezou. V bytě nebude potom k hnutí.

A přesně na moje slova došlo. Dovezli mi to v sobotu ve dvě hodiny odpoledne. Před tím, než se Market vrátila z práce. Konferenční stůl, kuchyň, předsíň, ložnice – všude byly filmy.

„Richarde, ty ses úplně zbláznil!“ Chodila po místnosti a chytala se za hlavu.

„Co blbneš, to je naše budoucnost!“ konejším ji.

„To je naše budoucnost. Naše skvělá budoucnost a ještě se u toho můžem skvěle pobavit. Hele, koukej Rambo jednička! No, není to krásný?“

„Je to krásný, moc krásný,“ pokyvovavla Market hlavou a hleděla kamsi do prázdná.

Bipolární Radenín

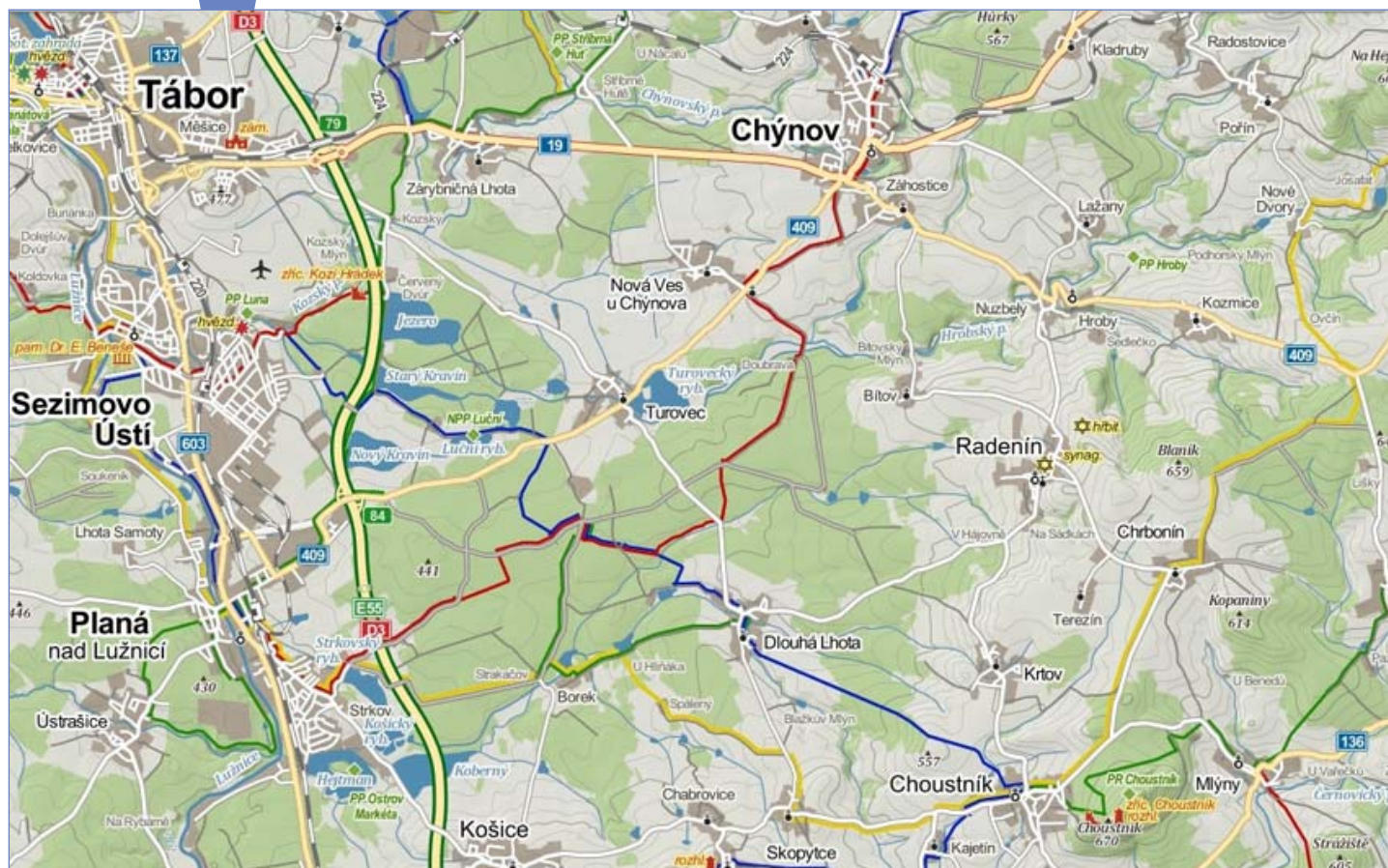
Devět hřbitovných bran

Hřbitov v Radeníně se nachází na návrší za vesnicí, odkud je úžasný rozhled do krajiny kolem Tábora. Nejstarší hrob datován 1699. Náhrobní kameny jsou barokního, klasicistního a moderního typu. Pozoruhodný je reliéf slunce na náhrobku Samuela Sonna (1852) a náhrobek rabína Leopolda Franka (1842)

s vyobrazením lva. V letech 1830 – 66 byl hřbitov rozšířen, z téže doby pochází i kamenná márnice. Poslední pohřeb se zde konal roku 1938.

Proto všichni, kdož žítí chcete, do té páté brány se mnou vejděte.

Michal Šanda

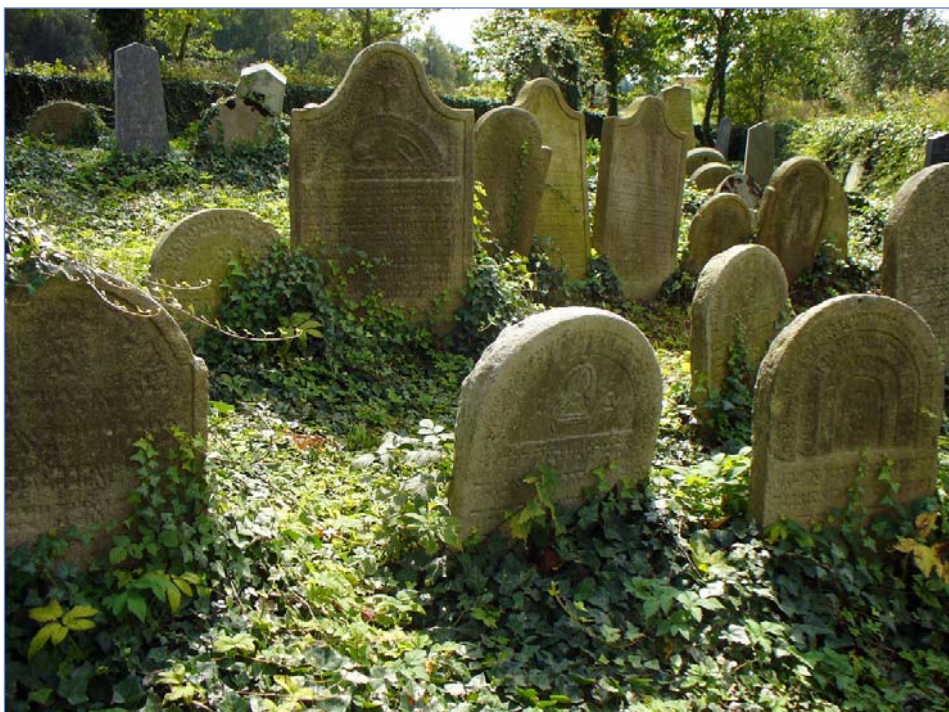

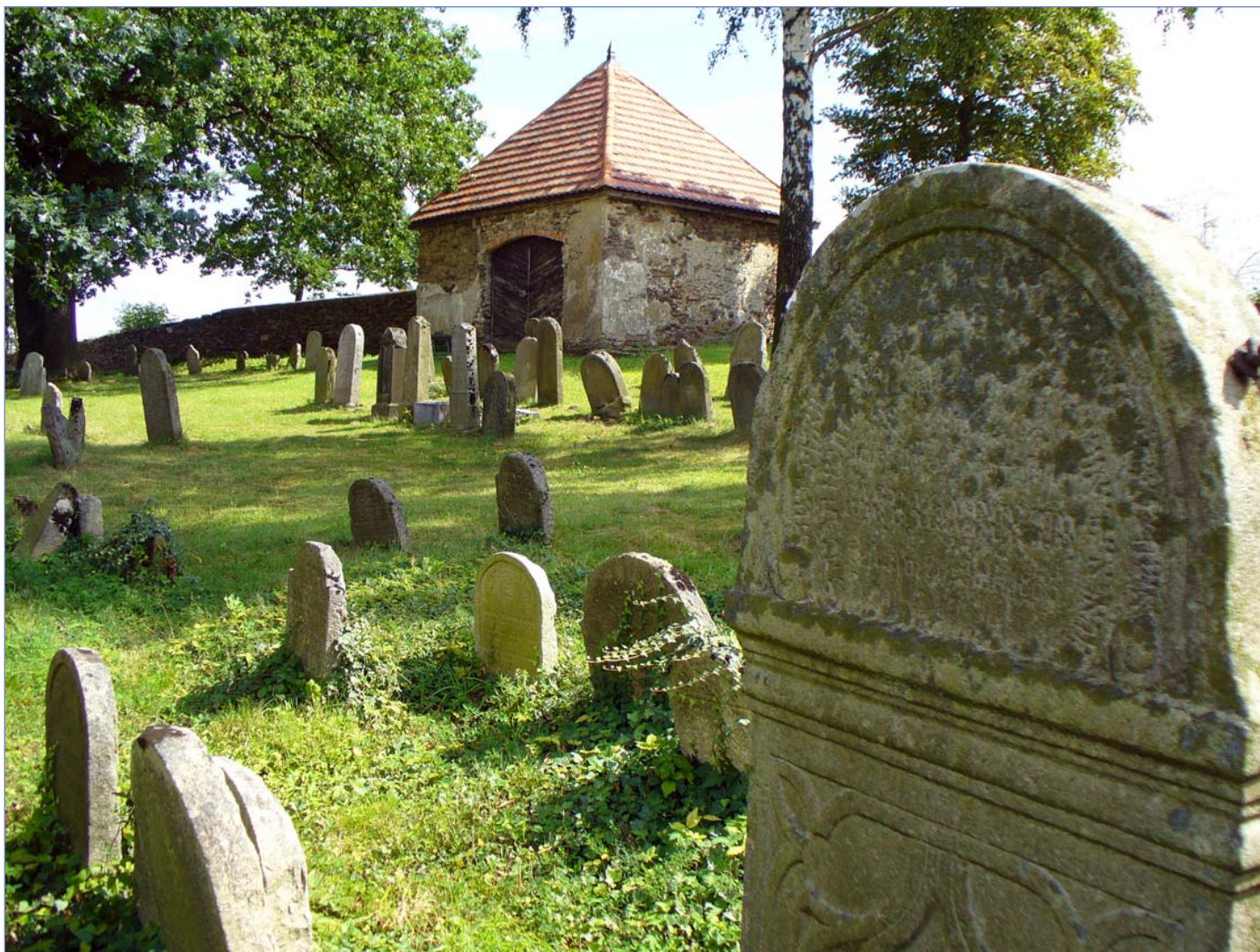

Max Ščur

Generaci sedmdesatých let

„The Ogre does what ogres can...”

W. H. Auden, August 1968

Tak tady je ta událost našich životů,
kvůli níž nás rodiče zplodili,
onen poslední boj z Internacionály,
který jsme tak rádi donekonečna odkládali,
že už jsme na něj zapomněli
a schovali si kámen jen v ledvinách,
a teď koukáme odněkud ze zahraničí
nebo z facebookové stránky na vraždy na Majdanu.

Říše vrací úder, na nějž si ještě pamatujeme,
vrací vypočítavě, už od devadesátých let,
poloniem, napalmem, plynem, ropou -
jako Gulliver, strašák veškeré drobotiny,
který byl po nějakou dobu zkrocen v síti,
a teď zase povstává, cítí se být velký
a šlape po všech - jak zvlášť tak pohromadě.

Jeho láska k lidstvu je abstraktní
a netýká se trpaslíků:
jeden ho šimrá v nose, druhý mu leze do prdele -
ať si hrají, hlavně aby nezlobili.
Všelijaké ty Čuchonce, Malorosity -
spolkne je, jako mouchu ve lžíci polévky!
Je snad zvěrstvo utrhnout jí hlavičku?
Nepočítejme zabitě - vždyť je to čeládka.

Písmo jejich knih je nějaké příliš malinkaté
a jejich písničky trápí uši pískotem.
Ať žije jednostranné bratrství!
Co je Puškinovi po Ševčenkových blábolech?

Vždyť trpaslíci jsou ke všemu ještě rusofobové
s divokým přízvukem a nízkým intelektem,
množí se po těle jako mor
a potají provozují kanibalismus.

...Nejlepší z nás jsou v této bitvě sami.
Ostatní čumějí na olympiádu
a žerou, co jim naservírovali -
vždyť se v Kyjevě nebojuje za Prahu.
Jen snad pro místního zloděje
je tragédie příležitostí pro piárko.
Někde řinčí zbraně, jinde zase medaile.
Na každé krvi stojí: Za rozhánění Majdanu.

Ale není to Majdan, který se po celém
obvodu brání, nýbrž poslední Řím,
pro nějž nejlepší obrana je útok;
to on si zahrává s válkou, svou oblíbenou hračkou,
ohání se kozáckým bičem,
a třese se jako pes strachy o svou korunu
„vora v zakoně“, o kastu naftocuců,
a falzifikuje příběh své porážky.

...Ach, jaká to hanba, psát takové básně!
Vraždění - je to snad nějaký důvod?
Kde je poetický vkus, nebo aspoň objektivita?
A vůbec, kdo vás zmocnil mluvit za všechny?
Podívej se z okna, vážený vrstevníku:
kolem široko daleko není únor,
nýbrž srpen devadesátého prvního roku,
a náměstí Bastily - Paříž, nikoliv Kyjev.

19.-20.2. 2014

Roman Rops-Tůma

KO 10

Pár strýců uznale
pokyvovalo, utahaný
pán v obleku se
rozhlížel, jestli ho tu
nevidí někdo známý,
a jakási matka
s miminem
v klokaním vaku
dojatě zatleskala.

„Soukromé harémy imaginace však mají jednu alternativu. A tou je bordel, ve kterém všichni žijeme.“

Mluví jako jeden z těch kazatelů, kterým se teď internet jen hemží. Ale tenhle se mi líbí právě tím, že tady stojí osobně. Na hrubě stlučené bedýnce uprostřed trávníku, čelem, které jsem nemohl nepoznat, k opravdovým lidem. Někteří dokonce ani nezírali do svých chytrých telefonů. Stojí proti nim, žádná anonymita počítačové sítě: odkrytá tvář se znamením, nahá síla vlastního hlasu a tělo jako terč, který odzbrojuje.

Jeho „myšlenky, které jsou nejlevnější milenky“ pěkně rezonují s běžnou pouliční scénérií. Dá se mu to věřit tím spíš, že proti digitalizovanému odcizení burcuje kdejaký narcis schovaný na svém blogísku. Chvilky mi jako by překřikoval sám sebe:

„Smrt principu slasti.

Smrt slasti. Smrt principu.

Konstatujeme smrt slasti!“

Pár strýců uznale pokyvovalo, utahaný pán v obleku se rozhlížel, jestli ho tu nevidí někdo známý, a jakási matka s miminem v klokaním vaku dojatě zatleskala. Kazatelův projev jí propůjčil nekončící pocit sucha a bezpečí. Schylovalo se k dešti.

• • •

Tak tebe zajímá bordel, ve kterém žijeme? Oukej! Můžeme ti ho ukázat. Ano, z jiné perspektivy. Ano, existuje takové místo. Ne, neptej se mě. Uvidíš sám.

Já vím, že se mnou půjdeš. Prozradil mi to nádor, který se ti rozkládá přes půlku

ksichtu jako zkamenělá facka, jako mnemotechnická pomůcka. Ano, mám spojení přímo ve tvém těle. Jen trpělivost a dělej všechno tak, jak ti řeknu, kamaráde.

A potom o všem, co uvidíš, musíš mluvit. Půjdeš zpátky k těm, kdo tě poslouchají. Řeknou to svým sousedkám. Bratráncům. Dětem na hřišti. Tvé svědectví patří dělníkům, zemědělcům, úředníkům, umělcům a všem. Nemáš na výběr. Už tam skoro jsme.

Musí se tam jít beze zbraně, bez dokladů... Jako člověk, nad kterým se může kdykoli zavřít voda. Musíme jít přes most.

• • •

Hosté prořídli, vyšel jsem na chvíli na terasu, abych se nadýchal čerstvého vzduchu. Sotva jsem se však opřel o zábradlí, zarazil jsem se překvapen tím, co jsem viděl. Ze schodiště zmizely košaté keře. Před branou stály dva velké stěhovácí vozy, sluhové vyklízeli všechny části domu, někteří měli už dokonce na sobě kabáty a chystali se odejít. Připomínalo to konec vesnické zábavy, kde je všechno pouze pronajaté.

Nejdříve byli posláni pryč hosté, kteří vlastně hosty vůbec nebyli, a teď se rychle rozcházeli sluhové, kteří také sotva byli skutečnými sluhy. Copak je sídlo Klubu jen nějaká houba, která v noci vyroste a do rána zmizí?

Rychle jsem přecházel místnost za místností. I do pokoje, kde jsem byl ubytován, jsem se podíval, ale nebyl jsem si už jistý, jestli jsem si nespletl dveře. Ačkoli byl dům vymalován a vytapetován, nikdo v něm ne-

Průvodci,
vzhledem
k situaci by bylo
ironické říkat
jim nadále
sluhové, mě
zvedli
a protřepali.
Nacházel jsem
se uvnitř
jakéhosi domu.
Podle
stísněných,
přísně účelných
dispozic
o čtyřech
vchodech to
musel být
klasický
panelák. Právě
takový, v jakém
jsem vyrůstal,
jakých je v zemi
na tisíce.

bydlel. Nejenom teď, ale zřejmě v něm vůbec nikdy nikdo nebydlel. Jen v trávě se zablýskla nenápadná, avšak pozlacená cedulka ČvT II.

• • •

Zdálo se mi, že jsem potkal člověka. Ale byl to jenom sen. Jeho chyba. Toho člověka.

• • •

Průvodci, vzhledem k situaci by bylo ironické říkat jim nadále sluhové, mě zvedli a protřepali. Nacházel jsem se uvnitř jakéhosi domu. Podle stísněných, přísně účelných dispozic o čtyřech vchodech to musel být klasický panelák. Právě takový, v jakém jsem vyrůstal, jakých je v zemi na tisíce.

Už jako malý jsem se bál našeho výtahu. Dvě červená světla na vnějším ovládacím panelu v každém patře mění svůj výraz jako tvář robota. Když si stoupnete na kraj kabiny a podíváte se škvírou dolů, máte pod nohama smrt. A když se nad tou škvírou zakloníte, vidíte do prosvětlené, zakázané strojovny; a v ní ukotvení lan, na kterých visí váš život. Vždycky mě výtah přitahoval.

Můj mlčenlivý doprovod stiskl nejspodnější tlačítko.

Kabina se s typickým zvukem rozjela, líně jak fronta do sprch. Přes průhledy z mléčného skla ve dveřích bylo z neosvětlených poschodí, která jsme měli, vidět sotva víc než náš vlastní odraz. Co tam může být? Normální byty? A v suterénu dveře do sušárny, do kočárkárny a tmavá chodba, kde lze tušit sklepní kóje, kam si rodiny odkládají brambory, lyže a staré dětské postýlky. Ale bydlí v tomhle baráku nějaké rodiny? Kabina měkce dosedla na dno šachty.

Ve sklepe jsme přestoupili – do druhého výtahu. Vypadal podobně jako ten první, až na to, že ze sklepa vedl dalších pět pater dolů. Stiskli minus trojku. Za oknem kabiny nebylo nic, jen beton. Jako by někdo postavil standardní panelák na střeše jiného, zapuštěného do země. Vystoupili jsme do jasnou zářivkou osvětleného patra, z nějž vedla jediná chodba.

• • •

„Pán nás opouští? Chceš z toho ven? Dali jsme ti málo? Pán nám chtěl dokonce cestou zapískat na písťalku! Světová veřejnost by vděčně zatleskala. Pokud by tu tvou fantasmagorii zabalili mezi kozy a fotbal, aby si toho někdo vůbec všiml. Jenže ty víš už příliš moc na to, abys...“

„To mám asi blbý, že?“

„Drž mlč. Prostě když už víš, jak to nahoře poběží, co, kdo je K. O.... Už se toho nikdy nezbavíš. Myšlenka je nevyhlášený virus. Spánek bude ten nejmenší problém, ne? Chceš se uchlastat? Na to si tě pěstovat nebudeme. Sám to tušíš. S tím, co nosíš v hlavě, co víš, už nemůžeš žít mezi lidma. Mluvit s nima jako dřív a dělat, jako že nic. Jdeš si pro cigára a platíš mrtvole. Nebude tě bavit ani píchat. Šel bys na návštěvu – pohostí tě dáma, která je už mrtvá. Epidemie AIDS, atomovej spad, náhodná oběť vlny zločinu, to je jedno...“

„Tak to snad zvládnete beze mě, proč mě nevynecháte?“

„Ostatně ani oni tebe mezi sebou nesnesou. Oni tuší, že ty víš. A vzbuzuje to podvědomou agresi. To mi věř, nikdo se nedokáže napořád přetvařovat, když tohle jednou ví. Na žádný mikry není spoleh, jako že žádné geny nevydrží dělat blbečka navždycky. I kdybys zdrhl k Čiňanům, tak i s tím nepatrným, titěrným málem, co už víš, jsi navždycky společensky vyřízený. Odejdeš buď do izolace, kde se zblázníš, nebo –“

„Nějakýho poustevníka nebo jinýho magora ze mě jen tak neuděláte!“

„... nebo se kurva zapojíš a začneš normálně – prodávat. Poslední šance. Mezi náma, o nějaké podraz se zpočátku pokusí kdekdo. Lidi většinou takovou dávku odpovědnosti a důvěry neunesou. Takže se škobrtnutím se počítá. A teď vypadni. Cestou ho ještě protřepejte. Hádám, že zdímat se už bude sám.“

Pokusil jsem se mu aspoň vyslovit nedůvěru.

„Kdo je teda K. O.?“

„Chá. Všichni jsou K. O.! Ale jen ti, na který ukážeme, se to ještě stihnou dozvědět. Jako jsme ukázali na tebe. Gratulace.“

U Horkých.
Foto Michal Šanda

Bohumil Hrabal 100

Že v březnovém čísle nepřinesla Dobrá adresa očekávanou ódu na Bohumila Hrabala, to neznamená, že by byla naprosto ignorantským periodikem. Na vlně Hrabalova stého výročí si zasurfoval kde kdo, podstatné ovšem je, že k této příležitosti vznikly dvě reprezentativní publikace, a sice Hlučná samota a Via Hrabal. Křest obou byl v předvečer spisovatelových narozenin, tedy 27. 3. Hlučná samota se křtila v knihkupectví Neoluxor a Via Hrabal zase v Libeňské synagoze a následně v restauraci U Horkých, kam Hrabal chodíval se džbánem pro pivo, když dělal kulisáka v tehdejší Divadle S. K. Neumanna, dnes Pod Palmovkou.

Víme dobře, jak je český literární dvoreček malicherný, hádá se to tady jako báby na pavla-

či, jenomže najednou jako by se stal zázrak a po oficialitách spojených se křtem se obě party nakonec svorně spojily. Dostavil se dokonce i Josef Kroutvor, autor třetí zbrusu nové knihy, Setkávání s Hrabalem. Považte!

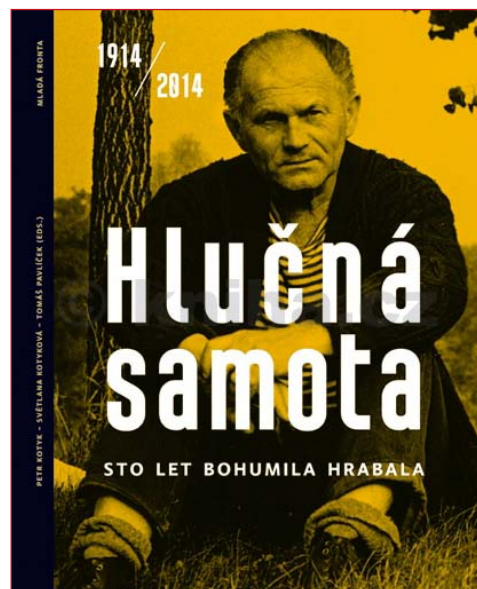
Pivo se čepovalo plzeňské. Pličky na smetaně byly lahodné. Hovory se vedly inspirativní i rozverně. Nepamatuji si na žádný večer spojený s literaturou, který by měl takové grády. K tomu na fňuku zahrál Pepíček Čechil a docela neplánovaně tu oslavil narozeniny nakladatel Viktor Stoilov, kterému bylo ten večer třiapadesát.

Nádhera čirá.

Bogan by docela jistě zpoza půllitru spokojeně pomrkal svýma pronikavýma očima.

Michal Šanda

U Horkých

Josef Kroutvor

U Horkých

Pepíček Čechil

Petr Kotyk, Viktor Stoilov, Tomáš Mazal

Viktor Stoilov

Dora Kaprálová (vpravo), foto Michal Šanda

Zimní kniha o lásce

Dora Kaprálová

O své nové knížce Dora Kaprálová mluvila v rádiu i v televizi, takže, obrazně řečeno, netřeba už verbovat další kaprály do vojska. Zřejmě úplně všichni lidé, co se ochomýtají kolem literatury, dobře vědí, že Kaprál s velkým K a neobvyklým křestním jménem Zeno je Dořiným tátou, a ovšemže, básníkem. Sotva na jaře na Vysočině sleze sníh, stěhuje se z Brna na chalupu do Strmilova. Před několika lety jsem se vypravil na dovolenou, že to vezmu na kole podél hranic z Českého Krumlova do Mikulova. Cestou jsem se zastavil ve Slavonicích

a už jak jsem přijížděl na náměstí, říkal jsem si, propánakrále ať tu nepotkám Zena, zakecáme se a znáte to. Co náhoda nechtěla, najednou stál Zeno přímo proti mně. A kdyby jenom on. Byla tu s ním i jeho manželka a Dora a Emička a tak jsme se tedy vespolek zakecali a zašli jsme spolu do hospody poobědvat a potom po večereť, tak moc jsme se zapovídali, pořád bylo o čem mluvit. To ještě Dora nebydlela v Berlíně a nepsala znamenité knihy...

Michal Šanda

• • •

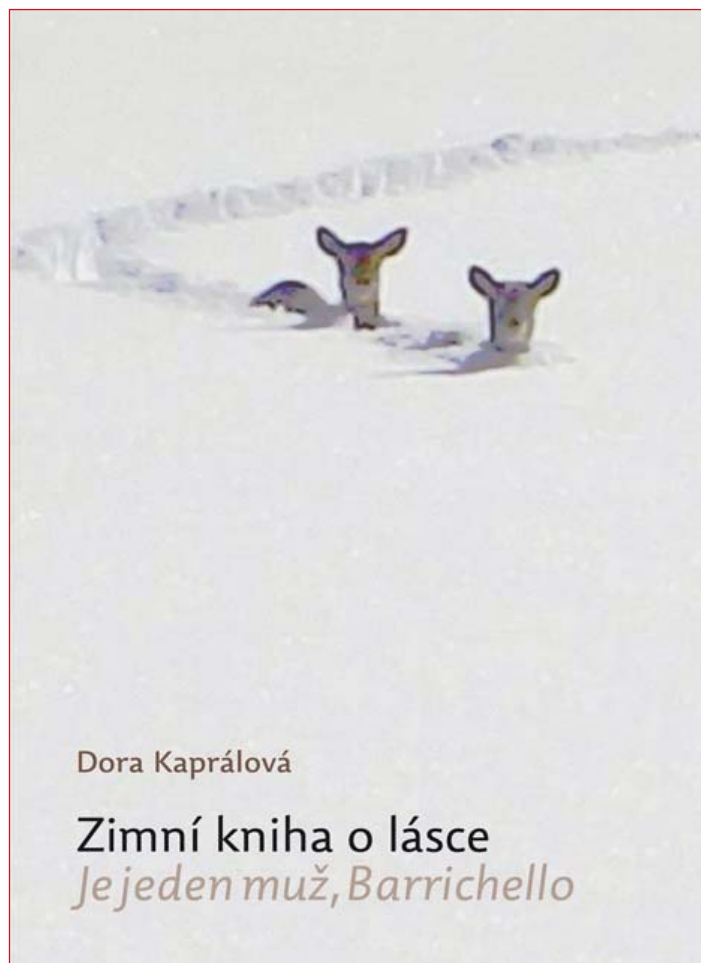
Je jeden muž. Jsme si už celé desetiletí lhostejní. Přesto si i po letech pamatuji jeho telefonní číslo. Jeho pohyby už neznám, snad cukání levého víčka a že stále leštil popelníky, jeho tvář si detailně nevybavím, jistá si nejsem téměř ničím. Jen to jeho telefonní číslo si pamatuji. Někdy číslo zkouším zapomenout, ale tím si ho zbytečně přivolám.

• • •

Je jeden muž. Stojí se zlatým zubem na mostě poblíž stanice Möckernbrücke. Ta hra by se mohla jmenovat Chytni si svého děda. Když ho tam teď v zimě náhodou chytnu, vhodím mu do futrálu od tahací harmoniky drobné a on mi zahraje. Postojím, poslouchám a pozoruji kanál řeky, líné labutě, kachny v berlínské krajině. Most je zastřešený, zasklený, a tak i on, když hraje, je celý zasklený, zastřešený, klidný. Poslouchám ho a miluji, nechce se mi hnout. Také on pozoruje při hraní líné labutě a kachny. „Vybral jste si, pane, krásný světa kout,“ říkám mu jednou pateticky, když dohraje. A on se usmívá, zub se mu leskne, „spasiba,“ říká mi, „spasiba.“ Je to estetický dědo, je to dědo estetik, je rusky spanilý. Jeho osud mi není lhostejný, kdykoliv ho tam chytnu. Dokud hraje, neopouštím ho. A ani on, zdá se, neopouští mě.

• • •

Je jeden muž. Miluju ho, je to náš berlínský řezník. Chodím k němu jen tak, na čumendu. Nabízí mně plecko a kotletu. Chodí tam hodně dělnasů. Je hodný. Pozoruju jeho tlusté masité prsty, jak jezdí po pipině masa. Je to pipina masa, říká se tomu pipina masa, ach, jak se tomu vlastně říká? Pleskni, pleskni mě, rádím mu. „Was wollen Sie?“ zeptá se německy, ne, česky on neumí. A já že nejsem Ruska? A proč mám tedy na sobě kožich, he? To je dlouhá historie, ty kokotku, to je po jedné mrtvé, ty řezníčku detektive, říkám mu: řezníček a detektiv, no to tu ještě nebylo. „Polka taky dobrý,“ vysmívá se mi dál ta hodná mlátička. A zase se usmívá, jelimánek, je lítko boží. Maso je tam hnusné, sedí na něm mouchy, je to typická DDR-masna ve vymydlené čtvrti Berlína, brzy už zkrachuje. Nechci maso, říkám si, chci, abys mě rozkrájel, hlupáčku... „Echt? To je mě ovšem echt eckelhaft,“ říká. No ano, přiznávám, i mě je ta představa odporná. „Tak nic, zapomeň prosím na to, tak tedy tři párky.“ A když se venku nikdo nedívá, poskládám ty uzeniny způsobně, symetricky vedle popelnice, pro pejsky a krysy, dětem koupím lepší, bez namletých much. Zpátky domů se prodírám mezi policejními antony s davem demonstrantů, bojují proti zrušení squatů, bubny a tlampače, tleskání, jedno srdce, jeden dav, děsivý, agresivní prů-

vod přestárých levičáckých veganů, militantních ovesňáků, maskulinní nejistoty, feminní prázdnoty, třetí generace hipíků s kreditkami v kapse. Jen já jsem klidná mezi všemi těmi, netleskám a netančím, nebuším do bubínků, nekřičím, pevně se země nohama dotýkám, a je mi lehce; miluji si tiše svého řezníčka. Je to samotář, individualita, osobnost, pracant, nikdy by s tupým davem alternativních smradů nešel. Je to můj řezník. Řezník řezňácká. S krvavými fleky na vestě.

• • •

Je jeden muž, miluje mě. Miluji ho. Je to můj muž. Všechno je v pořádku, odpočíváme. Zeptám se, zda by neměl právě teď chuť chytnout mě za pravou nohu a jemně mě vláčet po zemi. Mlčí. Pak tiše řekne: „Neměl.“ „To nic,“ odpovím. A nenaléhám více.

Poštačky

Petr Štengl

Teda ne, že by pani Vašků všichni ve vesnici milovali. Našly se i mnohem horší báby, třeba taková Charouzková, ta, co dohnala manžela k sebevraždě. On sice nenechal dopis na rozloučenou, ale každému to bylo přece jasné, že se voběsil kvůli ní.

Paní Vašků byla děsně upovídaná. Plížili jsme se vždycky kolem jejího plotu, aby nás nezahlídla a nedala se s náma do řeči, a když už jsme mysleli, že jsme proklouzli, ozvalo se to její: jéé, dobrý den! A byl konec. Mohli jste si být jistí, že klidně hodinu postojíte a pokecáte. Ona si schovávala starý kalendáře. Do nich si zapisovala, jaký bylo počasí. Takže jsme se mohli třeba dozvědět, že před šesti lety bylo mnohem teplejc, než je dneska, a hlavně nefoukal ten východák, výchďák je totiž mrcha, vysušuje půdu, no podívejte se na ty jahody, jak jsou suchý a to jsem je přitom ráno zalejvala.

Nebyla to žádná korpulentní dáma, to ne, spíš taková šlachovitá ženská. Do svezích osmaosmdesáti makala na zahrádce, ryla, plela, okopávala, tahala vodu a zalejvala, jednou se na její zahradě objevil obrovské čedič: já vám ho nemohla ani zmocit, jak byl těžkej, naložila jsem ho na kortouč a odvezla támhle pod jabloň.

Šutr to byl jako kráva, sám bych s ním nehnul.

Tahala bidla až z druhý strany přes Žehrovku. Jednou jsem jí s Bárinou, naší ovčandou, když jsme se vraceli z procházky, potkal před úvozem. Na rameni měla, jak tomu říkala, bidlo. No, bidlo. Pořádná kláda to byla. Bylo mi blbě nechat jí se s tím vláčet. Ale nevypadala nijak zvlášť unavená. Hodil jsem bidlo na rameno, trochu jsem při tom hekl a vydali jsme se úvozem vzhůru. Vašků mlela a mlela. Mě se začaly klepat nohy, ale snažil jsem se držet tempo. Víte, já měla moc těžký dětství. Táta pil, ten všechno propil, chudák maminka, my měli pořád jen samý dluhy. Měli jsme hospodu v Troskovicích, ale táta všechno propil. Maminka za něj věčně jen platila dluhy.

Chudák maminka, ta vám byla zlatá – zalily se jí oči slzama – a jak on řáčil, když se opil, maminku bil. Proto já mám ráda peníze, my nic neměli, byli jsme chudý, no to víte, nakonec propil i tu hospodu. Před očima mi začaly lítat takový barevný skvrnky a pokoušel se o mě infarkt. Lilo ze mě jak z vola. Sakra, jak to jen ta bába může vodtáhnout až na kopec?

Pak jsme jí na zahrádce přestali vídat. Co je s ní? Jo, ta je v nemocnici. Představte si, přijely k ní poštačky, volali na ní, zaslechly, jak na ně křikla už jdu! a nic. Tak tam za brankou nečekaly a vydaly se po další roznášce. Jen zavolali Konvalinkům, to jako jejím sousedům, že aby se tam na ní jako šli mrknout, co a jak. Jenže Konvalinkovi byli zrovna ten den v Praze, my přijedem až vpoledne, říkali. Když Konvalinkovi odpoledne dorazili z Prahy, šel se teda Sláva podívat co a jak, volal, ťukal, nic, tak zavolal policajty a ty našli paní Vašků, jak leží na té studený podlaze v předsíni. Ona si moc netopila, ne že by neměla dost dříví, kolikrát jsem jí s řezáním pomáhal, ale byla prostě šetrivá. Tak jí dříví práchnivělo v narvanech dřevnicích, ale ona si zatopila jen přes poledne, když si vařila oběd a odpoledne, ale jen čtyři polínka. A v zimě si na sebe vzala radši dvě duchny.

No jo, mrtvička. Za pár dní dorazilo parte. Zemřela tiše. Poštačky teď všude vyprávějí, že kdyby se ty Konvalinkovi neflákali takovou dobu v té Praze, tak tu ještě paní Vašků mohla být s námi.

E
ndoge

nní

dep
rese

MUDr. PhDr. Jarmila Beichtenová:
Kazuistika pacientů
Michala Šandy a Jakuba Šofara
– literární anamnéza

Nechte se zmást, že je coby autorka uvedena lékařka MUDr. PhDr. Jarmila Beichtenová. Do regálu mezi odbornou literaturu tato kniha rozhodně nepatří. Skuteční autoři, Michal Šanda a Jakub Šofar, vyšli z poznatku, že o těch opravdu zajímavých prožitcích vlastně lidé nemluví. Spisovatelé hojně fabulují, ale psát o svých niterných záležitostech se odváží málokdo. Prohrábnout temnou sedlinu na dně duše. Pokud jsou vůbec takové příběhy vyprávěny, bývají vyprávěny pouze jedinému posluchači, a to psychiatrovi v rámci terapie. Šanda se Šofarem už nejsou žádní holobrádci – sedlina na dně jejich duší je hutná a temná.

(red)

MUDr. PhDr. JARMILA BEICHTEŇOVÁ:
Kazuistika pacientů
Michala Šandy a Jakuba Šofara
– literární anamnéza

novela

Michal Šanda a nakladatel Zdenko Pavelka na křtu knihy. Na zdi portrét nepřítomného Jakuba Šofara.

tečka je kardinálně důležitá věc, vždycky jsem si přál napsat knihu, která by byla jedinou pulzující větou, na začátku velké písmeno a na konci tečka, protože po tečce už není co dodat víc, Hrabal to udělal v Tanečních hodinách pro starší a pokročilé a teď, když sám jsem tanečník šoupající oprýskané unmode lakýrky po parketách, které jsou protančené topornými otáčkami při waltzu až na samo dřevo a ve spárách je zažraná čerň z podrážek, prostě jsem už věku sdostatek pokročilého, bych si to mohl lajsnout, udržet tu tekutou linii vyprávění, protože už vím, že i nejsofistikovanější romány o pěti stech stranách jsou utvořené podle docela prostinkéhoustru, jako korálky na nit navlékájí ucelené fragmenty, to vychází z prehistorický tradice, kdy příběhy se tradovaly ústně, aby ale byly k zapamatování, musely být krátké, náš mozek není na dlouhý štrapáce, aby na straně 12 nastoupil Kremlička do expresu do Bangladéše a na stránce 582 si dal v jídelním voze grilované kuře, kdepak, to čtenář zapomene, že taková postava se v knize vůbec vyskytnula, říkám, krátký ucelený vyprávění jako korálky navlečené na nit a ta díra v korálku je uzounkej prostor pro spisovatele, co si musí nechat otevřené, aby mohl navázat nebo rafinovaně poodkrýt špehyrkou zápletku, a právě takových krátkých historek mám nashromážděný hafo; náš byt byl odnepaměti v ulici Ve Smečkách číslo 6, bydleli tam babička s dědou, a přestože se všichni z rodiny postupně oženili a povdávali a rozestěhovali, ten dům byl branej jako rodinný hnízdo, zalezl jsem si

Š
ANDA
8Š
OFAR
8

baví?

Já vím, že jste mě vždycky ráda viděla, protože vás už ti obyčejní magoři, ti obecní blázni na vsi, jenže bez imaginace, nebavili, že jste z nich byla roztočivná, poslouchat stále stejné nesmyslné blábolení, festivaly tautologie, projevy permanentní psychické etnografie, a předepisovat neuroleptika, sulpirid, thioridazin, clozapin, hlavně utlumovat a utlumovat a utlumovat. Tohle by možná dneska Lenin říkal daleko raději než to o tom učení, a nebo spíše ti, kteří ho citovali. Vůbec o tom nepochybuji, že jste se těšila na každý sudý pátek, tetelila se v radosti, když jsem se objevil v ordinaci a hned jsem to do vás začal tlakovat, sotva jsem pozdravil. Nejdřív viridiovým vrtákem načnout, připravit na agresi, stačí jen malá, nepatrná dírka, a pak to spustit. Dávno před tím než kdosi objevil, že lze pyrolýzou proměnit organický materiál v břídlích na ropu. Nacpat tam teplo, ale bez kyslíku. Teplo bez kyslíku je horší než být celý život u ledu.

Nebyla to hra na mlčenlivé soudruhy, stroje bez proudu. Naopak, musel jsem vám vymluvit do hlavy okno, niku, sluj, aulu, kongresovou halu, opálit zápraží, rozžhavit ho, abyste mně nikam neutekla, abyste musela stát na jednom místě a jenom lapat po dechu. Prvkem, nejzastoupenějším v tom vzduchu, co jste tak hltavě polykala, jsem byl já. Ale vždyť jste to musela vědět, že chci vést až do konce svého bytí modrý život. Modrá je dobrá! Já jsem byl vaše socha Svobody, Kristus nad Ríem, pták nebeský, odpoutaný Prometheus, Arnold Schwarzenegger. Já jsem žvanil a vy jste se osvobozovala.

pod kuchyňské stůl a sed si na trnož a docela bez hraček jsem si vysníval neskutečný příběhy a najednou zazvonila u dveří udeřchaná stotřidvacetkilová sousedka Dana Jindrovic, co děsně smrděla potem a koufem z Nílek, a nutila mě, abych jí říkal teto, a povídá: Heleno, tohle musíš vidět! babička sundala zástěru a Tůněma jsme proběhli do Ječny, tehda jezdily tramvaje, co se do nich naskakovalo a zase se vyskakovalo za jízdy, před tramvají bylo sročení čumilů a pod kolama zakrvácené cáry, u obrubníku ležela ujetá hlava děvčátka a teta Dana nadšením vykřikla: to je podoba! a obrátila se nejdřív na babičku, ty blondatý vlásky i oči modré, no koukněte se na to, jako brácha se ségrou, jako dvojčata a teta Dana natlačila rukou moji hlavu k obrubníku, k té mrtvé hlavě, aby se podívali taky ostatní, jak jsme si podobní; jádro pudla je v tom, že mám strach, že už nikdy nic nenapišu, protože jsem plnej zlosti, a ze zlosti psát nejde, ani morbidní historka ne, poslední dvě knihy a divadelní hru jsem napsal v Pošramoceným orloji, jenomže teď večer přijdu a sednu si na bar a kruci fix! za osm let, co jsem tady štamgastem, tu protéklo nějakých barmanů a pinglic a tenhle usoplený nýmand mě ani nepozdraví a čumí skrze mne, místo aby se zeptal, co si dám, dlabě na bar a stará se o vlastní rozkroje, vrznu do věže CD a osolí volume a hopsá za pípou jako naprcaná bělice, ducl! ducl! ducl! ducl! tohle je odložená pomsta za otrokářství, svět zahltil ram-bajz, co vzešel od negrů, oni přišli s blues a z něj se vyvinul rock a punk a grunge a agresivní bicí

Š
ANDA
9Š
OFAR
9

Tak mně neříkejte, že mi tohle nevěříte. Že když padají letadla, tak se raduju. Že hmota vítězí nad duchem? Ale vůbec ne. Člověk ponížený vítězí nad člověkem nepokorným. Přestali jsme se bát ozubeného kola. Nakloněné roviny. Páky. Zipu. Kladiva. Ale jak chceme někam dojet bez pokory? Létání je pořád nejbezpečnější způsob přemísťování, ale musíme vědět, že to občas spadne. Že se něco stane. Musíme v to doufat. Mohou to být moji blízcí, mohu to být já. Ostatně, střizlivého mě do letadla nikdo nikdy nedostane. Virus samozřejmě nás zabíjí, pomalu, ale neodvolatelně. Věříme, že to nespadne, ale zapomněli jsme, že by to mohlo spadnout.

Ale vy jste si pořád myslela, že to byla jen nějaká moje mantra. Háre háre krišna háre! Abych se odlišil. Moje speciální značka, podle těch slov ho poznáte. Ale to nemá s tou modrou knížkou co dělat. To přišlo až pak. Začalo to jako startup, něco nového se rodí na scéně, budeme u toho. Ale pak jsem pochopil, což vy dodnes nevíte, že jsem dostal opravdový univerzální doklad neschopnosti. Nešlo jen o Varšavskou smlouvu, o kanady a svobodnickou nebo desátnickou pecku. A o to, zda se rojnice dobře roztáhne, jestli je pomocník pancéřovníka tam, kde má být. Já jsem se totiž stal neschopným téměř všeho. Byl jsem Tamten & Onen!

Ti obyčejní magoři vás unavovali, nakonec jenom já jsem byl to letadlo. A když jsem spadl, tak jsem se rozplakal. Slz ze mě bylo plný džber. Tak moc to bylo krásné. To přece není pravda, nejste takhle asociální, jste příslušník lidského plemene a nemůžete mít

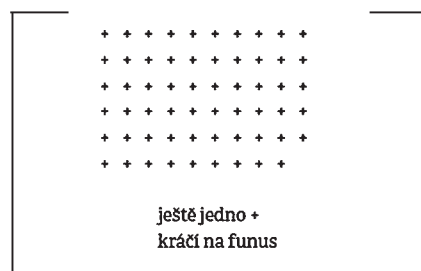
E duněj, že ani není slyšet, jak říkám, že si dám gambáče, osm let si den co den dávám gambáče a před odchodem presso bez cukru a bez mléka, a korunu tomu průšvihů, co se stal s muzikou, nasadily negerský smažky vypatlaný z cracku, nechci mít uši zaneřáděný rapem, čuráku, ztlum to! ne, nejsem rasista, přece ale proto nepřestanu používat slovo negr, přece neochudím svůj slovní repertoár o jedno slovo, v češtině dřív naprosto běžný, stačí sáhnout do knihovny a vytáhnout z regálu cestopis Mezi trpaslíky a negry, za to já nemůžu, že dneska už se stává bezmála hanlivým i slovo černoch a rází se v médiích termín barevný, na falešné verbální korektnosti se odmítám podílet, do dvaceti let začne být nevyslovitelným i slovo barevný a barva, a jediná skutečně korektní tu budou eskymáci, ti barvy neznají, znají jenom bílou, která jak známo barvou není, zato pro ni mají devadesát rozdílných výrazů, při tom brajglu, co duní z reprobeden, si nejde ani povídat, stačí se rozhlédnout kolem sebe, jsme to povedený spolek autistů, v kavárně, kde by se měly rozprávět hovory, má každé před sebou notebook a chatuje na Facebooku nebo si hraje s telefonem, a mě právě napadla taková báseň ze znaků, co jsou v mobilu:

Š
ANDA
10Š
OFAR
10

radost z jeho neúspěchu, volala jste na mě z dálky, i když jsme seděli kousek od sebe. A já zase: právě proto, že jsem příslušník lidského plemene, tak musím mít radost, když nějaké letadlo nedoletí. Neboť to nás polidšťuje. Nejsme bohové. Až jednou vymyslíme 3D lásku, až budeme na 3D tiskárnách vyrábět děti, ani tehdy nebudeme bohové, budeme jenom karikatury padlých andělů. Jsme tak bezcitní, jsme tak samozřejmě, že ani pád padlého anděla nás nedonutí usednout a zahofekovat, vyholit si hlavu a odmíčet se.

A vy jste to nechtěla poslouchat a strkala jste si do uší tampóny, ale já jsem zase mlel, protože jsem si musel tu hodinu užít. Systém mi dal tu možnost obhájit se. A vám se líbilo to bití mými alibi. Jako když rybáři omlacují šlem ze sěpí o ostrá skaliska. Mohl jsem díky tomu odjet z Prahy už ve čtvrtek, a vy jste zase měla plný zuby těch předpisů na sulpirid, thioridazin nebo clozapin. Mně jste totiž nikdy nemusela nic předepisovat, jen jste jako Červená Karkulka čekala, za kterým stromem budu stát a mávat na vás tarotovou kartou číslo 12. To byl můj frak, zednářská zástěra, pod níž jsem byl naostro. Je na ní Viselec. Viselec má ego poníženo na nejnižší hranici a je ryba. Já jsem ryba. Profese básník nebo psycholog nebo projektant. Takže na body vysoko vyhrává – projektant. Projektant modrého života.

Měla jste tampóny v uších, ale stejně jste mě slyšela, dobře to vím. Paní doktorko, vy si fakt o mně myslíte, že mám něco proti lidem? Já, jehož první diagnóza měla číslo 799? Další nezjištěné choroby?

řekněte sama, jak mám po tomhle vidět svět optimisticky? stavoval se za mnou Badalec, předevčírem tady byl klid, za barem byl Shrek a to je hned jiná atmosféra, ani si nestačím svlíknout bundu a už přede mne přistane čerstvě natočený pivo, Badalec rajzuje po republice, času má dost, je v penzi, pročež sedne do vlaku, v síťovce z drogerie Rossmann sebou vozí urnu svoji manželky, Sloup v Čechách, Sněžka, Mariánský Lázně, Macocha, Konopiště, minaret v Lednici, Harachov, Třebíč, Šumava, Rabyně u slapský přehrady, šenovský varhany, Brandýs nad Labem, zrovna se vracel domů do Horoušánek z Liberce, na každém tom místě z urny odsype část popela, tam, kde spolu s manželkou v minulosti byli na dovolené nebo na výletě, není to dojemný? jejich manželství bylo drobet bohémský a po takový bouřlivější hádce mu nacpala jakýsi utřejku do hemenexu, jenomže ho tam

Š
ANDA
11Š
OFAR
11

Samozřejmě, že vím přesně, kam položit v Praze bomby, aby se velkoměsto položilo, aby se propadlo samo do sebe, aby se zkomprimovalo (.rar). Mám to odladěné. Kdy se kde pohybuje nejvíce lidí. Jedna nálož má své přesné místo v prostředním vagonu metra C, projíždějícího tunelem Nuselského mostu, pod sedadly, druhá pod prostředním obloukem Karlova mostu. Přerážnou dvě hlavní tepny vesnické megapolis: historickou a současnou, uříznout kapitalistovi a socialistovi ve stejné chvíli koule hned u pytlíku. Z ekonomického hlediska neefektivněji uložený volný kapitál, za málo peněz hodně muziky. Za deset korun bude hrát jukebox do konce elektrického světa. Ve dvou lidech se dá rozpoutat parádní asymetrická válka, proti které jsou české a moravské luhy posypané popadanými letadly jen takové tydlí mydlí. Já vím, že mě posloucháte, tetelíte se krásnou hrůzou, protože tohle je pravidelný startup a je jenom můj a váš. Každý je teroristou, a kdo se ohrazuje, ten je teroristou tuplováním. Jen láska k lidské rase může vyvolat potřebu přesně znát, kam je nutno nastražit bomby, kdyby na to přišlo. Už v první třídě obecné školy by měl být vyučován terorismus jako nejvyšší stadium humanismu. Né, už to nefikejte, šermovala jste rukama, už to dál nechci slyšet, ale čím více jste šermovala, tím více jste promíchávala vzduch, v němž jsem byl přítomen.

Svatý terorismus. Nemyslím tím ty pitomce a hňupy, kteří páchají hřích pro nějaký „opravdový“ ideál, to jsou skuteční zločinci, nenávidějící život. Jediný smysluplný a skutečný a akceptovatelný terorismus

dala moc, Badalec okamžitě dostal křeče do břicha a vydávil to, zavolal sanitku a mezi tím, co odjel do špitálu, ona skočila z okna, a to jim oběma bylo přes sedmdesát, no nádherný potřeštěnci a láska, jaká se skoro už nevidí, a Badalec povídá: tady sice nebyla, ale určitě by se jí tu líbilo, to já cítím, a odsypal v Pošramoceném orloji z urny hrst pod barpult a mně se najednou rozblesklo v hlavě: prach jsi a v prach se obrátíš, o urnách v biblí nestojí nic, až sám umřu a přestanu platit hrob, vyhoděj hrobníci urny mezi zteřelý věnce a uschlý květiny za hřbitovní zeď, proto jsem se na Badalcův popud rozhodnul dát popelu svých předků možnost se rozletět po krajině, dát mu svobodu říct s větrem za obzor, osvobodit ho z černý smutný nádoby, jakmile se udělá pěkně, zajdu na hřbitov a vyzvednu urny a mámu nasypu do mechu na jejím tutovém fleku na kraji lesa, kde se v podřepu protahovala pod větvema smrčků a sbírala hříby koloděje, houby tam rostou furt, akorát nevím, jestli je potom, vyrostlý a patřičně vyživený z jejího popela, budu moct sebrat a sníst, aby to nebyl incestní kanibalismus, s tímhle mi neporadíte ani vy, s tím se musím porovnat já a sežrat si tu bramboračku, co si uvařím, dáváte do bramboračky celer? já ne, do bramboračky patří kromě hub samo sebou že brambory, mrkev, cibule, pepř, sůl, kmín, bobkové list a nový koření a cože? už mlčím! jestli si myslíte, že nastal čas na rodinnou anamnézu, prosím, to ale budu naopak brebentit a pusa se mi nezastaví, to je spleť záležitostí, mám začít nejřív z otcovy strany? kořeny jsou v Szomody, abych byl úplně přesnej,

S
ANDA
12S
CFAR
12

je ten bezdůvodný, bez berliček víry a fanatismu, bez hrození odplatou.

Když padají letadla a lidi bezdůvodně vyhazují mosty do vzduchu, tak to ještě se světem není nahnuté. To je ve hře ještě naděje. To má ještě smysl myslet na druhé.

Byli jsme milenci, i když jsme si nikdy nevyznali lásku. Vy jste se mě nikdy neodvážila zeptat: To všechno děláte kvůli té modré, to vám to zato opravdu stojí? A já jsem se vás nikdy neodvážil zeptat: Že si myslíte, že to dělám všechno jen kvůli té modré. Stojí mně to za to? Platonská láska, žádná platonická, oba jsme seděli v jeskyni vaší ordinace, v zásuvkách vašeho stolu se vzpínaly recepty jako plnokrevníci, dívali jsme se do oken, za nimiž by měl být skutečný život, jenže to skutečné je vždycky to uzavřené a špatně větrané. Jen tam se může narodit láska největší. Air condition free.

A ta moje univerzální modrá knížka, ta průkazka neschopnosti, to je plod naší lásky. Když jste mě objednávala po těch dvou letech našeho milování na sérii testů do okresní nemocnice, měla jste slzy v očích, i když mi na klopách nevisely rekrutské kytky. Žánrový obrázek: dívka vyprovází svého milého do války. Všichni zpívají: Sama královna cedulíčku psala... Ale já jsem tu válku vyhrál, Rorschachovy inkoustové skvrny jsem si totiž vizuálně rozdělil na horizontální osy, místo těch vertikálních, dělicích karty na dva totožné, ale otočené obtisky. A viděl jsem v nich padající letadla, a viděl jsem v nich svaté teroristy, a viděl jsem v nich oceány neuroleptik.

Křest knihy

V osmé části rubriky,
mapující postranní
proudy současné české
literatury, vám představíme
tvorbu zvláštního oddílu
Diversní tvůrčí skupiny
(DTS), který v rámci textových
i životních strategií konstruuje
vlastní, paralelní světy.

Dle utajeného, esoterického
poznání těchto autorů existuje
ve třetím stupni paralelního
vesmíru naše kopie právě teď

Paralelní literatura 8 – Paralelní vesmíry

a právě tady. Tedy ve stejném čase
a prostoru jako my. Kopie jsou od nás
odděleny, protože pulsují v jiné dimenzi
tohoto vesmíru. A aby to bylo ještě
složitější, tak existují v nekonečném
množství.

Kolektiv kolektivů

Manifest paralelního umění

Proč bych měl dodržovat zákony, když vím,
že v jiné dimenzi se dopouštím zločinu
a projde mi to? Kašlu na zákony! Pryč se zá-
kony!

Pokud půjdu po chodníku a budu pře-
mýšlet, jestli mám jít vpravo, nebo vlevo,
tak se některé moje částice vydají doleva
a jiné doprava. Takže se vlastně rozdvojm
a dostanu se do paralelní reality.

V mnoha světech nacisté vyhráli dru-
hou světovou válku, mluvím německy a za
mnou visí svastika. A v jiném světě se nic
z toho vůbec nestalo. V jednom z těchto svě-
tů neproběhla druhá světová válka vůbec
a padesát miliónů lidí nezemřelo.

Tvorové z těchto zvláštních dimenzí
procházejí naším světem. V úžasném světě
paralelních vesmírů se cokoli, co se může
stát, stalo nebo se stane v nějakém jiném
vesmíru v jiné dimenzi, v jiném časopros-
toru.

Když doma v klidu sledujete televi-
zi, mohou se kolem vás dít podivné,
neviditelné věci. Tyto paralelní svě-
ty jsou ve vašem obývacím poko-
ji. Takže můžete mít doma klid-
ně i dinosaury. Sice je nemů-
žete vidět, ani slyšet, ale
věřte, jsou tam.

Že na tomto textu
není nic umělecké-
ho? Baže! Vítejte
v paralelním ves-
míru paralelní-
ho umění!

Chrudoš Šťáhlav

Pražandy

Výpověď pí. Z. I. (24 let, pracuje v porodnici v Praze) učiněná 23. 1. 1993 v pořadu Nedělní ráno s Eduardem Hruběšem (toto je paralelně umělecky angažovaný přepis výpovědi, učiněné v pořadu)

Z. I.: Stalo se to v létě v 91. roce
v Miličíně na Tábořsku
já tam byla se svojí dcerou
přijela za mnou ještě má sestřenice se svojí kamarádkou
my chodily každý večer
když už všechny děti spaly
se psem ven
a zašly jsme vždycky až za vesnici
toho osudného večera
jsme také kráčely
opuštěnou silnicí plnou výmolů
bez jediné lampy
kde živáčka by nikdo nehledal
z každé strany jen širá pole
my sedly si na mez
a za chvíli pole osvítilo „něco“
my pátraly
co to je a bylo to tam...
zpoza pole stoupala vzhůru
obrovská nachová rudě červená koule
žhnoucí energií se vlnila

E. H.: Jaké velikosti ten objekt byl?

Z. I.: Já nevím ach nevím
ještě dnes mě hrůza jímá
bylo to obrovité atypické něčo
možná i opticky klamavého
bylo to ohromné, ohromné

E. H.: Co jste si v té děsuplné chvíli říkaly?

Z. I.: V okamžení napadla mě Luna
že to Luna vychází
ale pak mi hlavou blesklo
že je už pozdě na to
aby vycházela Luna
a hlavně v tom Miličíně
jde Luna vždycky úplně z druhé strany
tím byly jsme si jisté

protože jsme na Lunu vždycky hleděly
takže ono to pomalinku stoupalo nahoru
bylo to strašně rudý a zářivý
a my na to úplně zkoprnlý koukaly
když to bylo celé venku
tak se to k nám začalo přibližovat
pohybem osudového kyvadla
mělo to namířeno pořád k nám
tak jsme se rozhodly
že bude bezpečnější obrátit
a tradá domů

E. H.: Tomu se česky říká
že jste se poradily s Vaňkem
takže jste utíkaly do vesnice
nebo šly?

Z. I.: Šly jsme takovým rychlejším krokem
neustále jsme se obracely
a ono nám to bylo pořád v patách

E. H.: Ono vás to sledovalo...?

Z. I.: Drželo se nás to jako klíště
když jsme třeba sešly víc napravo
ono to hned za náma
sešly jsme nalevo – hned za náma
trošku jsme zpanikařily
takový zvláštní strach z neznáma
se nás zmocnil
nevěděly jsme co od toho čekat
a bylo to něčo úplně jiného
něco
co člověk běžně nevidí
takže jsme celý vypsychly
vlítly do tý vesnice
tam stál hlouček lidí
a tak jsme jim úplně zmateně říkaly
že jsme viděly něčo
co se narodilo a teď nás to honí...

E. H.: A mezitím to...?

Z. I.: Šlo to neustále za náma
až do tý vesnice to za náma došlo
ale mezitím
to jakoby zběhalo

takže už to nebylo úplně rudý
ale bylo to čistě bílý...

E. H.: A co na to spoluobčané?

Z. I.: Když jsme jim všechno tohle říkaly
tak na nás hleděli jak na blázný
pak konstatovali
že jsme opilé
ať je neotravujeme...

E. H.: Opilé Pražandy?

Z. I.: Ano, opilé Pražandy.
nikdo se s námi nebavil.
tak jsme řekly výborně
my víme svoje
nebudeme to tedy nikomu prezentovat.
a najednou jedna paní říká –
ksakru hele ono skutečně
tohle přeci není Luna
tohle je lautr něco jiného
tak se tím začli taky zaobírat
ono to ve finále bylo úplně bílý
s černýma flekama do takového...
rádobyobličej tvaru obličej
potom se tam začli scházet lidé a já a já a jeida
tak to různě zkoumali
a dohadovali se jestli nemají zavolat hasiče
ono se to potom zastavilo nad jedním barákem
a plulo to...
vždycky to chvilku stálo nad jednou střechou
a plulo to zase nad další střechu
ale já jsem ještě zapoměla říct
že když jsme utíkaly k tý vesnici
tak moje sestřenice se k tomu zničehonic obrátila
koukala na to a stála
my jsme jí volali ať jde za náma
a ona neodpovídala
stála a stála a civěla na to
pak se oklepala a běžela za náma a říkala
já vás slyšela
já jsem chtěla ale nešlo to
nemohla jsem se hnout z místa

E. H.: Dočista jako Lotova žena
jen zkamenět

Z. I.: Tak nějak skutečně
ani tý krve by se v ní nedořezal
když se tam na to ty lidi dívali
tak jednomu chlapci se tam stalo to samé
z ničeho nic on ani muk
šel směrem k tomu
připadal mi tak... jako zhypnotizován
šel neustále k tomu
a všichni jsme ho volali a on nereagoval
pohltila ho tma
stín těch baráků
za chvilku se objevil a byl jakoby nabitý
říkal
že také nemohl
že nás slyšel
ale nemohl
a že to po něm střílelo nějaký paprsky
že jeden ho strefil a že má strach
že je zasažený
tak jsme ho uklidnili
že určitě zasažený není
že to už by tady nebyl
potom už to žádnou dohru ani nemělo
jenom to stálo
dívalo se to
a pořád to viditelně pouštělo slabounký paprsky energie
lidé se potom rozešli
my šly taky spát
už nic se nedělo
druhý den
když jsme si povídaly s lidmi
tak nějaká paní říkala
že v půl jedenácté v noci
jí najednou něco nepřiměřeně osvětlilo dvůr
takže vyšla ven
měla strach
že jí tam někdo zajel s nákladákem
nikdo tam nebyl
po žádném nákladáku ani vidu ani slechu
a jenom zjistila
že skutečně nepřiměřeně svítí jakoby luna
potom zase další paní povídala
že její muž otevřel okno
a měli to přímo před oknem
zářivou kouli před oknem
že tedy zavřel zděšeně okno
a utekl

já skutečně viděla zrod strašně zářivý
ohnivě zářivý koule plný energie
hrozně veliký...”

Posel Boží

*Dopis pí. I. P. z Kladna pro Čs.AAA z 6. 3. 1992:
události, které se odehrály začátkem července 1991 v Mezně
a Miličíně okr. Benešov. Máme poblíž chalupu.*

Stalo se
že skupina žen
pracujících na poli u Mezna
viděla přistát velkou kouli
tvrdí
že uvnitř viděly velkou
asi třímetrovou postavu a jakési zvíře
říkali tomu pes
dále asi v půl třetí ráno
přiběhla do kravína v Mezně vyděšená krmička
že právě potkala třímetrového chlapa se psem
zaměstnanci se jí vysmáli
co ty ženský blázní
že pořád vidí samé třímetrové chlapy
mezenský starosta pan M.
se další den vracel na motorce s manželkou ze sousední vsi
a uviděli velkou kouli žlutozelené barvy
pan M. chtěl zastavit
ale paní se strašně bála
říčela jeď jeď ono se to na nás dívá!
a tak dojeli domů
a ještě z okna pozorovali
jak koule odlétá k obzoru a mění barvu na žlutočervenou
toto mi osobně vyprávěli
pan M. je velice seriózní člověk
někdy v té době v další sousední vesnici Miličíně
slyšeli lidé v noci
v jednom domě podivný hukot
vyběhli ven a na střeše domu byla velká koule
v níž bylo vidět dvě postavy
jakoby cosi opravovaly
viděla to spousta lidí
a prý to trvalo dost dlouho
místní lidé říkali
že tam snad má chalupu či příbuzné kdosi z Ondřejova
takže mu telefonovali

řekl prý
že podobných hlášení už má třicet
jistě uznáte
že je to vše velmi zajímavé
zvlášť tím
že svědků bylo ve všech případech více
ovšem nesmírně mne překvapilo
že nikde o tom nebyla ani zmínka
ani na Nově
pro mne byl šokující fakt
že pan Däniken píše
že nejčastěji vidí lidé postavy
právě kolem 3m vysoké
mně to vše vyprávěla pí. F
tchyně starosty M.
ona to také neviděla
ale zná svědky osobně
lidé jsou zde dost uzavření
a vůči nám pražákům nedůvěřiví
sami si věc vysvětlují tím
že to byl posel Boží
týden po tom všem,
jsme měli zvláštní zážitek i my
byli jsme u známých ve Stupčicích
což je víska vedle Mezna
navečer se strhl prudký liják
ale nebyl vítr
byly jsme s přítelkyní v kuchyni
můj muž a její syn opravovali na půdě kolo
náhle jsme všichni uslyšeli podivný
ničemu nepodobný zvuk
jakoby elektronický svist
který trval snad 10 sec a náhle zmizel
manžel vyhlédl ven
ale výhled měl omezený a nic neviděl
my jsme v kuchyni ztuhly
a pak si vzájemně vyčítaly
proč jsme nevyběhly ven
já se bála
ten zvuk mi připomněl znělku rozhlasové četby na pokračování
podivuhodné osudy výpravy Barsacovy
kterou jsem kdysi jako dítě poslouchala
tenkrát mi ten zvuk způsoboval mrazení a strach
stejně jako teď

Milan Navrátil

Svět, ve kterém mám rakovinu

Ráno vstávám,
užívám si, že vstávám
ranní vstávání je krásné
nikdy jsem si neuvědomil, jak je ranní vstávání krásné

Snídám
užívám si, že snídám
snídání je krásné
nikdy jsem si neuvědomil, jak je snídání krásné

Přemýšlím
užívám si, že přemýšlím
přemýšlení je krásné
nikdy bych si neuvědomil, jak je všechno krásné
kdybych nebyl nemocný,
rakovina, magistra vitae
dostal jsem ji, aby mě to naučila
až mě to naučí, tak zhebnu
zhebnu, i když mě to nenaučí

Svět, ve kterém jsem globální celebrita

Ráno vstávám
usmívám se
jsem někdo
ve vesmíru po mně zůstane stopa
moje jméno vyryli na skálu na Měsíci
chodím VIP vchodem
mám svou hvězdu na chodníku
na můj podpis se stojí fronty
byl jsem ve všech televizních show

Ráno vstávám
usmívám se
jsem někdo
ve vesmíru po mně zůstane stopa
moje jméno vyryli na skálu na Měsíci
chodím VIP vchodem
mám svou hvězdu na chodníku
na můj podpis se stojí fronty
byl jsem ve všech televizních show
dvakrát

Svět, ve kterém jsem žena

Ráno vstávám
Je mi zle
To je za trest
Bejt ženská

Jdu do práce
Je mi zle
To je za trest
Bejt ženská a neklofnout miliardáře

Řvu na voly
Je mi zle
To je za trest
Bejt ženská a šéfovat chlapům

Došly vložky
Je mi zle
To je za trest
Bejt ženská a strkat si do kalhotek toaleták

Jdu domů
Je mi líp
To je za trest
Bejt ženská a mít chuť na čokoládu

Anterina Trachilenko

z cyklu Země v jiných skupenstvích

Tekutés

Hou a hou a žbluňkem plác
voda vodě z vody rodě
ušplouchala sloupalác

Moře bez dna kapka jedna svět a hned je oceán
slova kloužou vodou žoužou oplodní se ženopán
neodrazíš nohu v rohu není pevný bod jen hloub
změna žena jen je cenná nikde kost vše jenom kloub

Plác a šplouch a kap a střík
bylo není chvíli pěni
roztekl se podchodník

Zpo Mal On

H

o

u

s

l

Plamenec

Strav se sebou
hoří řeč
třepotavá senoseč

Rychloprudce prasklo srdce
vylila se láva, sláva
vyzářila krása

Jiskry letí po napětí
hasnou, hoří, věčné děti
vteřinová spása

Vítrovzd

Vlápolá kololem bezstředu
dodove duvedo dovedu

Há a há a hé há hé
není krásy bez tebe

Všemi směry, který? Který?
Není vzhůru, není k zemi
rozletím se všemi, všemi
zas a zas a zas a zas
věčnost je, když zmizí čas

Walter Rajnecký

Cestujte s námi do paralelních světů

Je to pech
když vám klekne vůz
na exkurzi po paralelních vesmírech
cestovky se vykrucují
nechtějí cálovat zmařený zájezd
ale my si chtěli užít víkendů
vzali jsme s sebou i našeho Azora
ovšem ten vehíkl se nám podělal
zrovna v takový blbý dimenzi
podivnejch trpajzlíků
čuměli na nás
jako by v životě neviděli nikoho venčit čokla
já se hrabal v motoru
snažil jsem se najít tu správnou hadičku
a vrátit jí odkud vypadla
Samantha blbla s našim Azorem a trochu
jen tak pro zábavu
proháněla ty trpajzlíky
trochu je strašila
vím tohle se nesmí
museli jsme podepsat papír
kde bylo sepsáno co všechno se nesmí
hlavně neopouštět vozidlo
a vyčkat příjezdu servisní čty
jenomže kdybysme čekali než četa dorazí
skejsli bychom tam určitě až do druhého dne
a vůbec nic si neužili
takhle jsem tu mizernou hadičku našel
a vrátil ji tam kde měla být
Azor občůral poslední roh
Samantha zahнала posledního trpaslíčka
do jeho titěrného domečku
a mohli jsme vyrazit
do Dinosauropa

**Margita Slabihoudová
a Richard Plachman****Existence potvrzena:**

Vesmír seřízený hudbou
Vesmír inteligentních kamenů
Vesmír šestihodinové sloulože
Vesmír proměnlivých fyzikálních konstant
Vesmír bez vody
Vesmír tisíce Ježíšů
Vesmír modrozlutých psů
Vesmír dvou vesmírů zároveň
Vesmír duší vyměňujících si těla
Vesmír bez světla
Vesmír, kde všechno pufá jako popcorn
Vesmír pomalé, sladké smrti
Vesmír nabuzený drogami
Nulový vesmír
Vesmír násilí jako důkazu lásky
Vesmír beze spánku
Vesmír v jediné kuličce hovna
Červený vesmír
Vesmír Michala Davida
Vesmír pulzní ontologické konstanty
Vesmír se studenou fúzí od pravěku
Vesmír neustálého psaní a psaní
Vesmír žen
Vesmír z dýmu poslední cigarety generála Píky
Neznámkův vesmír
Vesmír dvou rozměrů
Vesmír, v němž se vizitka vyvinula v umělecké dílo
Vesmír opakující stále znovu posledních deset minut
Psychicky labilní vesmír
Retro vesmír
Vesmír azbestové kůže
Vesmír, který pohltí všechny následující vesmíry

E

ndoge

nní

dep
rese

Dana Podracká

Persona

Dana Podracká se narodila v Banské Štiavnici, která má takové genius loci, že vnímává duše nemůže jinak, než studovat psychologii, psát básně, eseje a překládat knížky mimo hlavní proud (ze staročeštiny do slovenštiny Štúrův *Starý a nový vek Slovákov*, z polštiny monografii Bohdana Urbankowského o papežovi Janu Pavlu II. *Svätce*, z lužické srbštiny básně Měrany Cušcyny, Marji Krawcec atd.). To všechno Dana ve více než dvacítce knížek udělala, a ještě k tomu napsala pár úspěšných titulů pro děti. Tak třeba její *Nedočkavý prvak* se stal nejprodávější knihou roku. Mě zaujala básničková půlka jejího dyptichu *Persona & Morfeus*. Tož, navzdory názoru že ze slovenštiny není nutno překládat, jsem tak učinil. Tady je vzorek:

Mítink pod osikami

Dřív než to začalo,
viděla jsem po pravé straně cesty osiky

pamatovaly si
pašované knihy, ghetta i gulagy

muže bez nohy, postřelenou ženu
v květované blůzce;
dokud není řečeno vše, spoluvina roste

Velký inkvizitor měl pravdu,
když doposlechl jejich hlas: nechceme vaši svobodu,
přišli jsme ji vrátit a vyměnit za chleba;

nemůžu usnout; sliby nebude možné vyplnit;
stav konečného smíření není

osiky ozvučují klavichord, energie chvění
neponechává nic na sobě;
ve chvíli, kdy se přidám, odpovídá.

Ikona s vyplazeným jazykem

Tma mě omotala kuklou,
město se zahaluje do kulis, ztrácí
okraje

když mě někdo kritizuje nebo kárá,
představuji si, že mi to říká Bůh

přijímám verdikt, pruhovaný hábit dobrého
i zlého;

Einsteinův vyplazený jazyk je moje miska

ikona procitnutí; potrava na hoře je sytá;
vyhladoví tygra,
co se motá ve vikýři skal

zdám se mu temná
a nepochopitelná.

Pyramida

Musím se ti přiznat;
pokaždé, když začneš: rozumím každé větě,
každému jednotlivému slovu,
ale celku nerozumím;
proudíš mimo mě

vidím dům s propadávající se střechou:
za rozbitým oknem s mříží je převrácená
mraznička s odtrženým víkem,
plná vylitého světla

nebyla jsem stvořena pro lež,
ale pro pořádek v oddanosti,
pro oko z rubu dlaně

rozumět celku možná znamená
mít vlastní pocity,
nepřivlastňovat si, co mi nepatří,
nevyvlastnit se

na vrcholu pyramidy, vystrčené z duše,
udělat kotrmelec do bezbřehé
modré tmy.

Věž

Vídám ji z vlaku, uhrančivou ze severu
i z jihu;
koleje ji posouvají po šachovnici dne i noci,
patří bílým i černým, předurčená být přímá;
těsnější a temnější než ostatní je moje věž

není z ní slyšet žaloby ani pláč;
jak se naříkání stane zvykem, nikdy neskončí

zachránit třeba i jen jednu duši znamená
nevzdat se ani při posledním obléhání;
v koutě mít připravenou zástavu;
neztrácet naději, že tak jako v Babylónu,
je po čtyřiačtyřiceti metrech další věž;
rozbitými okny pouštět čerstvý vítr.

Snímání sochy diktátora

Když ho řezali na tři části,
jiskry vybuchovaly jako petardy,
spoutali ho do popruhů a naložili na vlečné čluny;
nejdřív hlavu, potom korpus, nohy bez kolen

vypnula jsem televizor a napustila vanu,
ale řeka ve mně splavovala dál;
hledala jsem v sobě smetiště,
jako kdyby se slepý démon dotknul trigonu
a nanovo se stvořil

z křiku dělníků se dalo vyrozumět,
že pohnul prstem; báli se, že se nevrátí domů;
někdy se dozvídáme o tom, kdo jsme,
přes zločiny někoho jiného

poznala bych ho, kdyby znovu vstoupil?
řekla bych ne? opravdu je jen láska
stočeným hadem dozvídání se
kudy vede cesta?

řeka zapomnění, vlévající se do paměti;
důkazem očišťování může být jen špína,
kterou je třeba smýt,
dřív než se krajina změní k nepoznání.

Lakonický portrét

Probudila jsem se neznámou bolestí
v dutině lebky; v jeskyni uprostřed,
hermeticky uzavřený,
zjevil se mi portrét
rozepjatý vpředu i vzadu, nahoře i dole;
kdosi mě obsáhl vcelku: zvenčí i zevnitř

nepotřeboval projít za mnou po rozkopané
ulici;
nevyháněl mě ze zázraku

pomyslela jsem na Hagar a na její divný zápis:
právě tady jsem viděla záda toho, který mě vidí;
kde to je? v jizvě druhé samoty?
v duchovních horách, kde je rozlité jméno?

v jeskyni mezi dvěma polokoulemi
je paralelní poušť.

Architektura plamene

Hoří ve mně stará kůže; oheň obnažuje
kosti zdí, žebra ulic, lebku chrámu,
hoří město ve mně;
ruce a nohy splétají řetěz věder;
vytvořily řeku, tekoucí středem těla

srdce se dívá; zrcadlí maličkosti,
které mi nepatří, ale utíkají se ke mně;
rubínový sáček ze sametu a na něm
tužkou namalovaný plamen

duše se dívá;
nelituje nic z toho, co hoří,
nezachraňuje svícný, obrazy a pergameny;
originály nemohou shořet; originály jsou u Boha

pozoruje posunek citu;
zachytává se o paprsek,
šplhá vzhůru, začíná budovat
znovu, od kopule.

Poklona žebříku

Chtěla bych se seznámit
s někým starým, hodně starým,
starším než duše ve mně,
kdo dokáže být sám a byl by mi věrný,
protože takového daru se mi nedostalo
od žádného muže

chtěla bych bydlet
nedaleko kostela Maří Magdaleny,
do kterého se vchází z boku,
protože vchod naproti oltáři
je mužským chápáním Boha
jako soka

chtěla bych mít kámen
pod hlavu, až budu na cestě
jako Jakub do Cháranu,
abych ve spánku viděla žebřík,
kterému jsem se v dětství
klaněla v trávě

byl to můj první svatý,
zvedal mě příčel po příčli,
ukazoval mi druhý a třetí horizont,
učil mě levitovat
na dřevěných nohách,
vbitých do země.

Podstata zátoky Kvarner

V zátoce nebylo nic, jen útes,
zrcadlící se v moři

očistec po kotníky,
po pás,
očistec po hrdlo

nad solí svědomí
je sůl sebeklamu

berle,
kterou vlny vyvrhnou na břeh,
když se ponořím celá.

Epizoda se skupinou stromů

Jsem jako náměsíčná voda;
někdy nevím, co se stalo a co nestalo

projíždíme neznámým městem;
muž za volantem ztiší rádio,
zpomalí a dívá se na skupinu stromů

zdálo se mu, že vidí otce, který mu
mává;
vystoupí a svítí baterkou na kmeny i do korun;
jak by mu mohl mávat,
když zahynul ve čtyřicátém čtvrtém

kruhovou objížďkou se vracíme
na totéž místo; výjev se nezopakuje,
muž přesto přibrzdí a čeká.

Nedokončená reportáž o Chronovi

Neměla jsem pravdu, neukřivdili mi,
zasloužila jsem si opovržení;
to je ta poloha duše, když bosá karmelitánka
prochází mezi slovy,
zdvíhá je a zahazuje za sebe jako kameny,
které se dávají do pohybu

být uvnitř toho světa, ani na chvíli ho neopustit;
zemřít pro něj

v příkrovu ranního mrazu
se zjevují dvě nahé postavy spojené jedna s druhou
nezopakovatelnou něhou; jedna z nich je
zpovědník

ta vzadu naznačuje gesto snímání masky,
ta vpředu si skládá poslední tvář;
někdy nevím, proč vidím, co tuším;
pohyb listů za listím; rozcestí;
osobní šifra se může použít jen jednou.

Uhrnutí slunečným vírem

Byt byl zasypaný pískem;
od koupelny po zimní zahradu, neúnavné
knihy stály ve věžích;
z pouštního města odcházela karavana

před chladničkou se myš
prohryzala Rimbaudovými Dopisy vidoucího,
v šedém pláštiku se dožadovala
místa ve výpravě

prostor iluminace je bílý velbloud
postupující do vnitrozemí,
do středu rozrušení smyslů,
do hrbu fata morgány.

Modlitba za kompars

Odpusť jim, Pane, že aspoň na chvíli
chtějí být ve velké hře,
v magické čočce Velkého bratra,
a potom se dozvídat od známých,
že byli zhlédnuti před kamerou
ve velkém defilé, bez štábu

dopřej jim šťastný návrat domů,
do světla rukou,
kde do dubového stolu vrůstá ústava,
chráněná svatým,
přibitým na trám

a kde stařešina v protisvětle
navívá svitek bez střihu
nevynechávajíc bílé stíny mrtvých

daruj jim víru v sebe,
strom i studniční vodu,
ve které se příběh lomí
na duhu.

Migrace duše na sklonku října

Zvláštností rozumné duše je, že se vidí,
obírá své plody a má užitek ze zvířat,
tvoří, aby dosáhla svého cíle,
určeného koncem života -

čtu tě v sobě, Marcu Aurelie,
postavila jsem ti skromné obydlí
u říčky Hronu,
tekoucí podél železniční trati,
meandry inkoustu
ochrání před zblouděním,

když říjnový déšť
mrholí do popela
a z vyskakujících kapek
dorůstá černá skříňka.

Zlatnické váhy Credo

Mám úzký světlík pod stropem;
tam chodí spát duše;
jazýčkem ramen spojuje mé tělo,
levou a pravou miskou

rozpomínání je bílá temnota, černé světlo;
všechno je veraikon; samota posvěcuje, protepluje

dceru profesora Slosiarika;
utopila se na kajakářském splavu; leží před stanem;
první madona, kterou jsem viděla

na bílých popruzích ji spustili mezi
mrazuvzdorné lilie;
kněz zpíval Credo quia absurdum

na převráceném člunu, dřív než jsem omdlela
vůní,
seděl obkročmo pouštní muž,
na chodidlech měl řemínky uchyceny ploché
kameny;
vážil jimi cosi, co se uvolnilo z její tváře
a zdvíhalo se lehce jako dvojplotník.

Nad každou zdí je kopule

Za zdí se beze slov modlí děvče,
ruce má položené na zemi,
nad skloněnou hlavou mu visí
girlanda světla

pod košílkou má chrám
s lavicí, odloženým zpěvníkem
se zohýbanými stránkami
a prázdnou
vázu

první lilii, kterou jsem viděla,
vydechla kráva tety Rajočky
pod zimní hvězdou.

Patrová postel Fridy Kahlo

Diego ti podřezal žíly, Frido;
chtěl se přesvědčit, jestli jsi opravdu mrtvá;
nechápal, jak jsi mu to mohla udělat

nechat nad postelí
kostlivce vnitřního hlasu,
plátno kůže
přibité k rámu

Jidáš lásky dal do pohybu pevninu,
rovníky i poledníky, kříže zeměkoule;
korzet, držící pohromadě nebe
viděné přes prasklinu těla

poprvé jsem byla podvedená
ve spacím voze nočního rychlíku;
můj nápadník vylezl po žebříku
k té, co spala nade mnou;
myslel si, že i to jsem já.

Skokanka

Na lebce skály
dívka s rozpaženýma rukama:
odhodlává se skočit poprvé

instruktor v člunu odpočítává čas;
první počítání vypršelo

odpočítává podruhé;
vlna se spojuje s vlnou,
ale posel přenášející myšlenku
z místa na místo
nepřichází

odpočítává si sama, naposledy;
až teď je úplně otevřená, připravená
vrhnout se do hlubiny,
která se přestala vzpírat.

Ze slovenštiny přeložil

Milan Hrabal

Básně jsou vybrány z básnické sbírky Dana Podracká: Persona vydané nakladatelstvím Milan Hodek v květnu 2014. Ilustrovala Jiřina Babická-Morasten. Představení knihy veřejnosti se uskuteční v pátek 16. 5. 2014 ve 14:30 v PEN klubovně knižního veletrhu Světa knihy v Praze. Tentýž den od 18:00 hod Dana Podracká bude číst ukázky spolu s překladatelem v Salmovské literární kavárně v Salmovské 16, Praha 2.

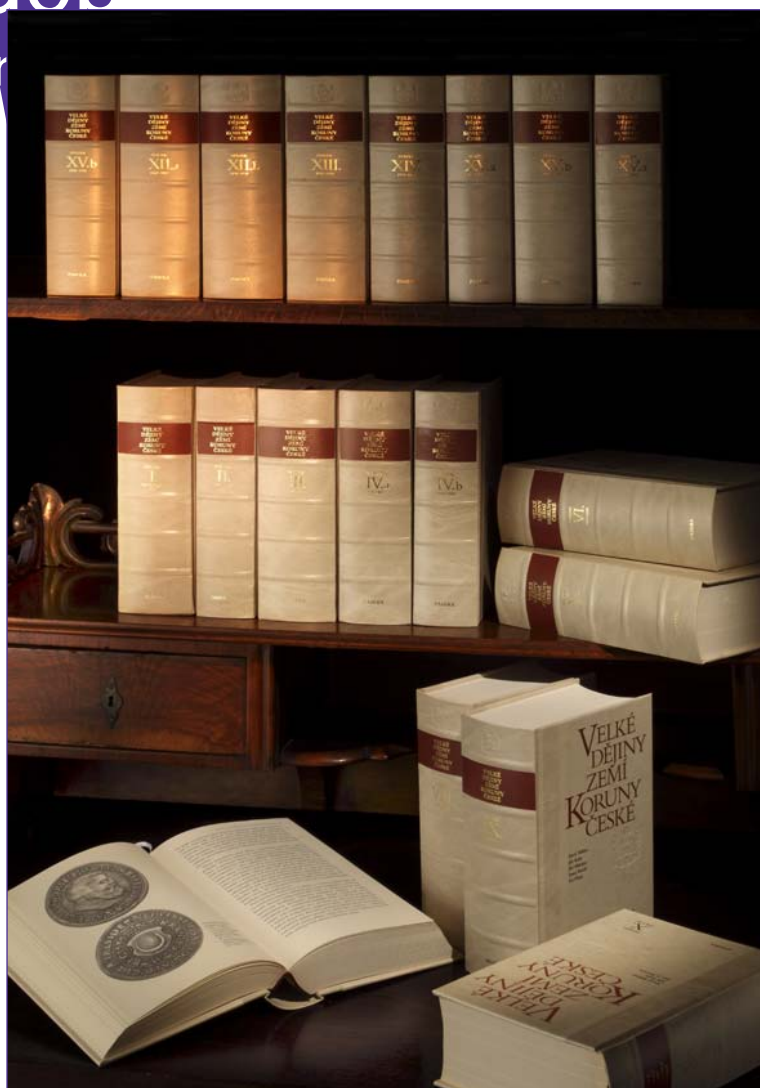
R
eaktiv
ní
dep

Paseka

paseka

v háji české literatury

Ladislav Horáček a Velké dějiny zemí Koruny České

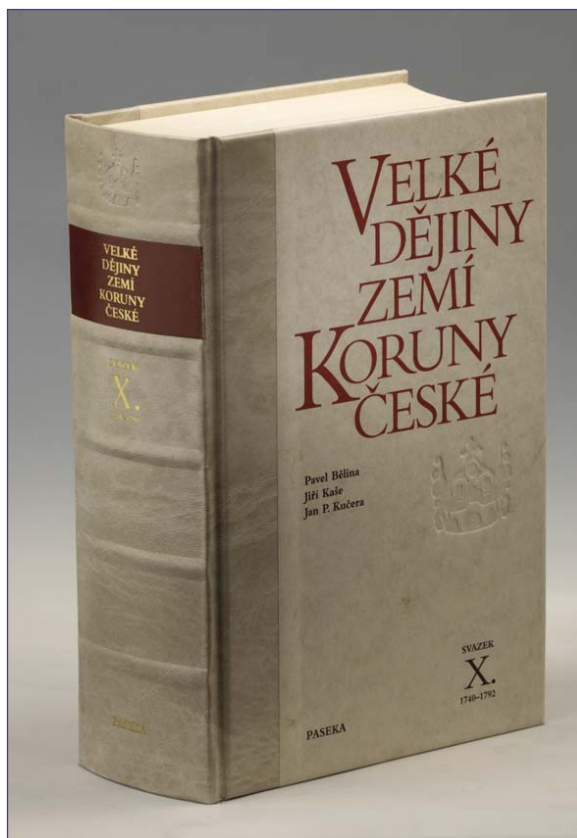
Nelze začít jinak, než gratulací k ceně Magnesia litera za nakladatelský počin. Monumentální devatenáctisvazkové Velké dějiny zemí Koruny české jsou teď tedy kompletní. Pro pořádek dodám, že vycházet začaly v roce 1999. Nápad na tenhle projekt byl, předpokládám, tvůj.

Velké dějiny vznikly v kolektivu lidí, kteří se znali z práce na dvoudílné středškolské učebnici Dějiny zemí Koruny české. Vznikaly průběžně v dlouhých debatách. Nejagilnější byli zpočátku Pavel Bělina, Petr Čornej a Jan P. Kučera, kteří posléze vytvořili ediční radu. Prvních šest chronologických svazků (to neznámá, že v tomto pořadí vycházely) si vzal na starost Petr Čornej, zbytek po odborné stránce redigoval Pavel Bělina, který mi i pomáhal autory přimět k odevzdání díla. Někdy to byla více Pavlova práce. Pavel Bělina měl více než já mnoho přátel ze studií, kteří se zabývali historií. Také hodně z nich již v Pasece publikovalo nebo se spolupodílelo na několika monografiích. Lidé, s nimiž jsme se znali, vložili do Velkých dějin mnoho entuziasmu

a nehleděli při své práci jen na odměny. Mnoho z autorů chtělo být hlavně při tom. Pavel jim říkal, že až vyjdou Velké dějiny, budou se historici dělit na ty, kteří u toho byli, a na ty ostatní. Já jsem naivně myslel, že to stihneme všechno za pět let. Protáhlo se to na patnáct. Ale už je to hotovo.

Magnesia Litera je jenom neplánovanou, o to příjemnější záležitostí. Projekt ale bude mít vlastní slavnostní vyvrcholení v podobě zazdívání českých dějin.

27. května v Památníku národního písemnictví a koncem června v Litomyšli. Paseka sídlí v obou městech, a tak by Velké dějiny měly být v těchto městech navěky uchovány. Symbolika zazdívání knih je připomenutím jejich dlouhověkosti. Byl bych rád, kdyby vznikalo u nás v Pasece či jinde nové kompendium českých dějin, protože za několik desítek let budou mladí historici jistě chtít psát dějiny nové, ale nevěřím tomu, že to bude dříve než za čtyřicet, padesát let. Palacký dokončil své dílo v roce 1876. Pan nakladatel Laichter byl komunisty od své práce odstaven v padesátých letech 20. století. My jsme se pokusili také po 60 letech vytvořit souborné české dějiny do roku 1945 a budeme v tom pokračovat. Nevěřím, že by

Ladislav Horáček a kardinál Dominik Duka. Foto Jaromír Žegklitz

další generace měly periodu o mnoho kratší.

Nedávno jsem v televizi viděl film o Litomyšli a jedním dechem se jmény jako Smetana nebo Rettigová v něm byl zmiňovaný Josef Váchal. Dokonce byl Portmoneu věnovaný stejný čas, jako zdejšímu zámku. Váchal a Litomyšl, to je tvoje nehybnoucí zásluha. Proč ale zmiňuju věc, která je notoricky známá: v září uplyne 130 let od Váchalova narození. Chystáš něco k tomuto jubileu?

Já osobně ve spolupráci s Evou Horákovou a Jiřím Kašem připravuji do Portmonea výstavu Váchalovy družky Anny Mackové, která bude zahájena 26. dubna ve 13 hodin. Spolupracuji na výstavě Josefa Váchala v Praze v Domě u Kameného zvonu, která se uskuteční od září letošního roku do ledna roku příštího.

Za čtvrtstoletí, co funguje nakladatelství Paseka, jsi vydal nesmírnou spoustu knih. Které z nich jsou, čistě soukromně, tvoje nejoblíbenější?

Josef Váchal: Krvavý román, Velké dějiny zemí Koruny české, Stephen Leacock, Klímovo Utrpení hraběte Sternenhocha, další knihy Josefa Váchala a samozřejmě všechny knížky Petra Šabacha.

Na svatého Vojtěcha jsi z rukou kardinála Dominika Duky převzal Svatovojtěšskou medaili. Gratulaci jsme začali a gratulaci tudíž i náš rozhovor končíme.

Ptal se
Michal Šanda

Ladislav Horáček a kardinál Dominik Duka. Foto Jaromír Žegklitz

Soutěž

Tentokrát se bude soutěžit na pražských Vinohradech. Vydejte se pěšky od domu č. p. 1 v Dykově ulici do Balbínovy 1. Na stopkách naměřený čas pošlete na e-mailovou adresu: nakladatelstvi@petrstengl.cz a nezapomeňte připsat svou adresu poštovní, protože pět nejrychlejších chodců bude odměněno knihami z Nakladatelství Petr Štengl.

Viktor Dyk

Bohuslav
Balbín

Leoš Němec

Cesta z Kladna

Vážený Petře.

Soutěž jsem z vícero důvodů uchopil jinak, než bylo zřejmě zamýšleno. Na otázku, kudy se dostat z ulice Ivana Olbrachta na Kladně na ulici Antala Staška v Praze, jsem z níže uvedených důvodů zvolil tento cestovní plán:

Kladno–Nové Strašecí–Rakovník–Beroun–Srb-sko–Karlštejn–Zadní Třebáň–Řevnice–Všenory–Černošice–Radotín–Zbraslav–Praha.

Na Kladensku se svého času hodně mluvilo o velké vlakové loupeži. Mezi českými četníky se šušalo, že prsty v tom má Nikola, loupežník ze Zakarpatské Ukrajiny. Za bílého dne, na ulici Ivana Olbrachta na Kladně, ukradl se svou společnicí Eržikou jistému Kamilu Zemanovi celý vagón černého zlata. Pátrací akce se rozběhla s určitým zpožděním, neboť žádný z kladenských zlatníků nedokázal četníkům spolehlivě vysvětlit, odkud mladý Zeman mohl mít tolik černého zlata. Nicméně pražská mordparta prohnáního Nikolu znala z četných hlášení od kolegů z Užhorodu na Podkarpatské Rusi. A obávala se, že očarovaný loupežník bude chtít (jako již nejednou), i s lupem zmizet v některém z pražských tunelů. Proto předpokládali, že se do Prahy bude chtít Nikola dostat co nejrychleji a co nejkratší cestou. Jenže to by nebyl nepolapitelný Nikola, kdyby se mu nepodařilo úplatného kapitána četníků, který měl případ na starosti, lišácky napálit.

Povedené dvojici se podařilo uloupený vagón včas a nepozorovaně začlenit do vlakové soupravy na Kladensko-nučické dráze, kterou tehdy provozovala Prager-Eisen-Industrie-Gesellschaft. Sami, nikým nepoznání, z Kladna skutečně odjeli vlakem. Nikoliv však směr Praha, ale přes Nové Strašecí a Rakovník do Berouna. Odtud zvolili poněkud delší, avšak romantickou cestu Křivoklátskem přes Srbsko a Karlštejn do Zadní Třebáně. Eržika s Nikolou působili na

prosto přirozeným a věrohodným dojmem, nespěchali a chovali se zamilovaně. Cestu dokonce na čas přerušili a navštívili Karlštejn, kde se nechali drze vyfotit. Kastlán později vyšetřovatelům do protokolu uvedl, jak skvěle se pobavil, když veselá dvojice tvrdila, že ten „Big Kastl“ bude kupovat. To už bylo v době, kdy bezradná a běsnící policie přizvala na pomoc Čechoameričana Nicka Cartera, dělesloužícího detektiva.

Ze Zadní Třebáně zlotřilci pokračovali přes Řevnici, Všenory a Černošice, odkud je to již jen skok do Radotína. A zde přichází ke slovu tak zvaná Šuhajova průrva, kterou tento lidový hrdina svého pronásledovatele na dlouho se-trásl a dokonale po velké vlakové loupeži oklamal.

Proslulý detektiv se celkem logicky domníval, že Eržika s Nikolou budou pokračovat vlakem z Radotína přímo až do Prahy, kde by se mohli v davu již snadno ztratit. Nikolaj i jeho společníci ale v Radotíně neočekávaně vystoupili z vlaku, a zrychleným tempem se za pouhých 45 minut přesunuli po červené turistické značce (cca 5 km) ze železniční stanice Radotín do železniční stanice Zbraslav, kde opět nasedli do vlaku směr Praha. Tímto mazaným manévrem se Nikola a Eržika rázem ocitli nejen na opačném břehu Berounky, než byl v tu chvíli nešťastný Nick Carter, ale dokonce i na opačném břehu tehdy ještě modré Vltavy. Mezi pronásledovatelem a prchajícími tak jedním vrzem byly najednou dva veletoky a frekventovaný železniční koridor. Nezapomínejme, že aviatika byla tehdy ještě v plenkách a vrtulník s termovizí nebyl k dispozici.

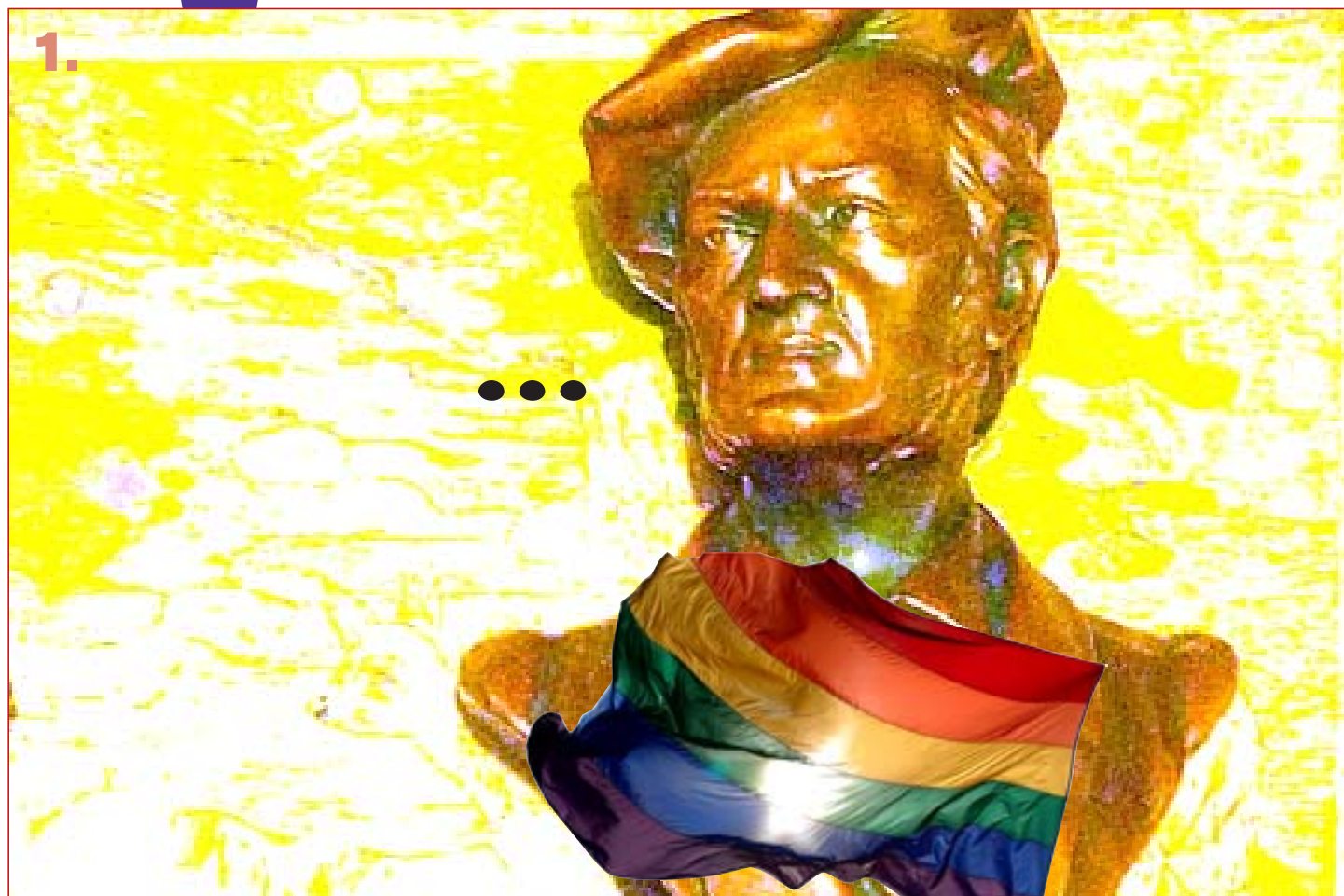
Oba desperádi si na Zbraslavi pro jistotu „okatě“ zakoupili lístek až do Strašnic, ale z vlaku vystoupili již v Krči. Přes golfové hřiště se mezi rybníčky prosmýknuli pod Jižní spojkou a dostali se na zastávku Nad Rybníky na ulici V Podzámčí. Tam už je ten najatý čmuchal nemohl vysledit. Z ulice V Podzámčí již celkem nerušeně po pár metrech odbočili na ulici Krčská, která v přímém směru ústí do ulice Antala Staška.

Zde tehdy Antal Stašek bydlel se spisovatelkou Helenou Malířovou, která byla manželkou Antonína Zemana. Nikola Šuhaj se u nich během protektorátu občas skrýval a teď zde našel útočiště i se svou milovanou Eržikou. Nikola Šuhaj po několika dnech odpočinku, pyšný na svůj sofistikovaný útěk z Kladna, vtipkoval na adresu Nicka Cartera, že má pořádnou sekeru. A těšil se, až se s milovanou Eržikou vrátí do své rodné Koločavy.

Každý školák dnes ví, jak kruté se Nikolu Šuhajovi takové rouhání vymstilo.

Ra Wagner... v Piešťanech

2.

Vy jedna

3.

*katolická
busto!*

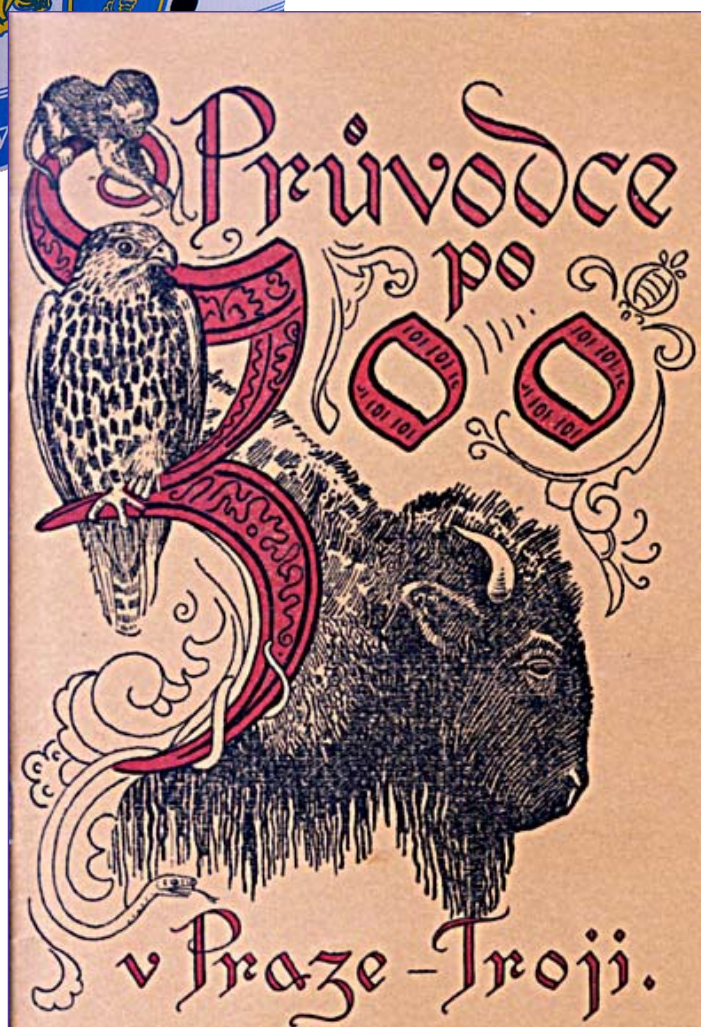
Z antikvariátních banánovek

R
eaktiv
ní
dep
rese

Jde o vůbec
první publikaci,
která byla o
pražské zoologické
zahradě vydána.

Zahrada byla
otevřena 28. 9. 1931
a v roce 1934, kdy její
ředitel prof. Jiří Janda vydal
vlastním nákladem tuto útlou

propagační brožurku, zdaleka nebyla dobudovaná, v mnoha pavilonech
ještě probíhaly stavební práce a proto je logické, že bylo potřeba sehnat
na ně finance od mecenášů. Samotný text doplněný fotografiemi je na
pouhých 32 stranách, dalších 18 stran je vyhrazeno pro inzeráty druhdy
prosperujících prvorepublikových firem.

Připravil
Michal Šanda

Průvodce po zoologické zahradě v Praze-Troji

SEZNAM ZVÍŘAT

koncem r. 1933 žijících v zool. zahradě v Praze-Troji.

I.

1. Selmy:

Lev senegalský	14
Lev berberský	14
Tygr sibiřský	14
Tygr (sibiřský × beng.)	3
Tygr bengalský	14
Gepard asijský	14
Rys evropský	3a
Kočka divoká	4
Kočka siamská	3
Liška obecná	13
Divoký pes dingo	3
Vlk obecný	2
Sakal šabrákový	3
Fretka tchořovitá	3a
Fretka bílá	3a
Lasička polní	3a
Jezevec evropský	3a
Kuna lesní	3a
Tchoř obecný	3a
Medvěd hnědý	9a
Medvěd pyskatý	10
Medvěd himalajský	10
Medvěd lední	9b
Medvěd nosál	3
Medvěd mýval	16

2. Hlodavci:

Zajíc polní	4
Králík divoký	4
Myš japonská	4

Křeček	4
Morče	4
Králíci plemenní	4
Bobr evropský	12
Dikobraz	4
Sysel	3a
Svišť horský	3a
Veverka	3a
Plch obecný	3

3. Hmyzožravci:

Ježek obecný	4
------------------------	---

4. Chudozubí:

Pásovec devítipásý	4
------------------------------	---

5. Rohatí:

Ovce stepní kruhorohá	30
Ovce karakulská	8
Ovce česká	8
Ovce somalská	7
Muflon	
Kamzík	4
Koza sánská	33
Koza himalajská thar	33
Yak	25
Bison americký	23
Zubř liteský	23
Gayal	29
Zebu nellorský	28
Bůvol evropský	24

6. Parohať:

Daněk evropský	22
Jelen virginský	22
Jelen evropský	20
Srn evropský	21

7. Jednokopytníci:

Kůň Przewalského	26
Zebra Chapmannova	27

8. Velbloudi:

Velbloud dvouhrbý	31
-----------------------------	----

9. Vepři:

Kanec divoký	32
------------------------	----

10. Hrochové:

Hroch obojživelný	36
-----------------------------	----

11. Nosorožci:

Nosorožec africký	35
-----------------------------	----

12. Sloni:

Slon indický	37
------------------------	----

13. Opice:

Hamadryas	3
Dril	3
Makak	3
Rhesus	3
Kočkodan zelený	3
Kočkodan bělozelený	3
Opice Javská	3

II.

1. Dravci:

Kondor americký	17
Sup lěhlavý	17
Sup hnědý	17
Karanc	17
Orel královský	17
Orel mořský	17
Orel slavný	17
Orel křiklavý	17
Káň	17
Včelojed obecný	16
Soška stěhovavá	16
Raroh veliký	16
Ostříž	3
Poška obecná	16
Jestřáb obecný	17
Kraňujec	17
Luňák červený	3

2. Kurovití:

Bažant královský	4
Bažant kočický	4, 19
Bažant koč. × liliput	4
Bažant kolch. × králov.	19
Bažant zlatý × diamant	19

Bažant diamantový	16
Páv obecný	18
Krocen obecný	18
Koroptev polní	16
Orebič	16

3. Pěvci:

Vrána popelavá	17
Havran polní	16
Kavče podhorní	16
Kavka	4
Krkavec	5
Sojka obecná	4
Ořešník	16
Brkoslav severní	16
Drozd zpěvný	16
Kočka obecná	16
Sehlík	16
Dlask obecný	16
Skrivan polní	16
Pěnice popečavá	16
Pěnice černohlavá	16
Tuhýk obecný	3
Tuhýk rudohlavý	3
Bramboreček	16

4. Sovy:

Pustovka	16
Puštík	16
Kalous ušatý	16
Sova pálená	4
Výr velký	6
Kulich obecný	4

5. Holubi:

Hrdlička divoká	16
Hřivnáč	16
Hrdlička chechtavá	4

6. Bahní a vodní ptactvo:

Kormorán obecný	19
Racek sedý	19
Racek stříbřitý	19
Racek bouřní	19
Racek chechtavý	19

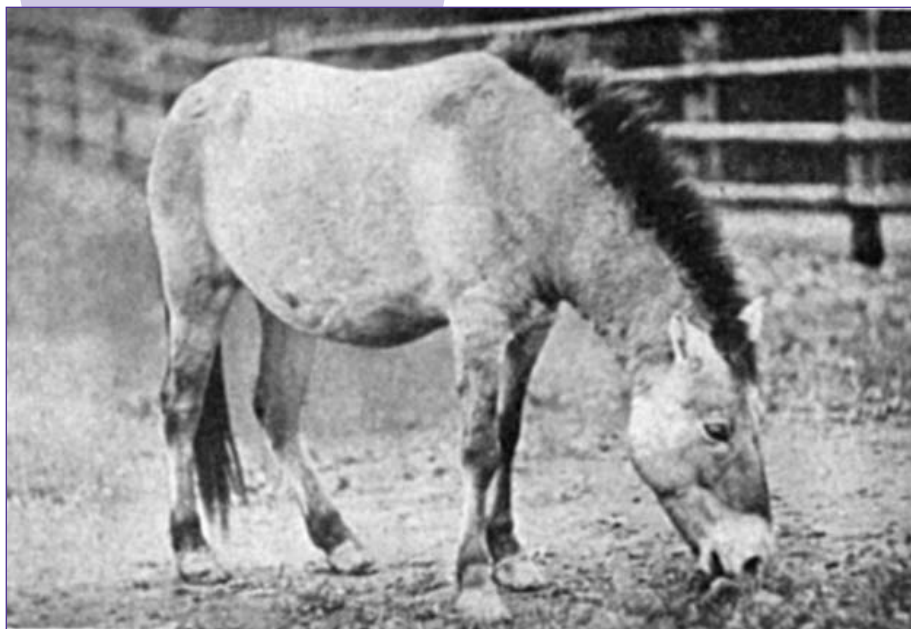
Husa sibiřská	18
Husa polní	18
Husa turkyně	18
Labuť černá australská	18
Kachna sametka	18
Kachna divoká	18
Kachna pížmová	18
Polák veliký	18
Pelikan	18
Čáp bílý	18
Jeřáb panenský	18
Bukač noční	16, 19
Slípka modrá	19
Slípka zelenonohá	16
Lyska černá	4
Chrástal vodní	16
Sluka lesní	16
Cejka chocholatá	16
Plameňák růžový	18

Mimo savce a ptáky obsahuje výstavka ještě několik akvárií a terárií s rybami, obojživelníky a plazy.

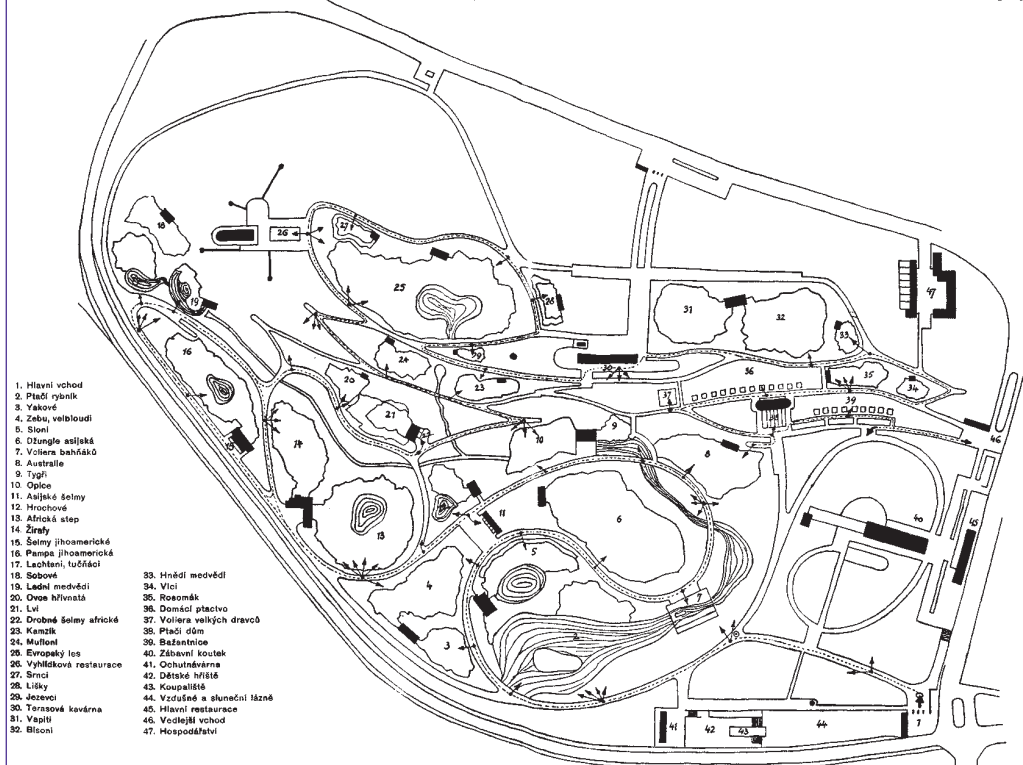
Různá drůbež a drobní savci chováni jsou k účelům potravním.

Celkem obsahuje výstavka přes 60 druhů savců a přes 70 druhů ptáčích, více než v 500 kusech.

KONEČNÝ PLÁN ZOOLOGICKÉ ZAHRADY V PRAZE-TROJI.

Důležité upozornění P. T. návštěvníků pražské Zoo.

Po příjemné a poučné prohlídce naší jistě zajímavé zahrady uchyte se do

Morávkovy restaurace

kde při prvotřídním opatření všech jídel i nápojů, budete moci říci „Užil jsem dne“. Výborná káva. Smíchovský Staropramen. Obědy. Večeře. V každé době k dostání.

Přespolním se pak doporučuje vřele

hotel Morávek

v Praze VII. 5 minut autobusem „J“ do Plynnární ulice za Kč 1.50. I zde naleznete jak prvotřídní ubytování tak i stravování. Pohodlné spojení s vnitřní Prahou el. spojení trati č. 18, 12, 4, 14. Ústřední topení. Koupelny. Koncerty. Plzeňský Prazdroj.

Telefon 70675.

Za spokojenost P. T. pánů hostů v obou podnikách ručí

Frant. Morávek,
hotelier.

Oh Dio, perché sono io non cinese?

Petr Štengl

V prosvětleném dómu Svatopetrského chrámu bzučela moucha. Otravně poletovala kolem hlavy Jeho Svatosti. Michelangelo se ji snažil odehnat. Z dálky to mohlo vypadat, jako by Svatého otce fackoval.

„Vaše Svatosti, neskonale si vážím Vaší štedrosti, kterou mne zahrnujete, bez Vás bych nemohl stvořit svá díla, ale víte, David, to je něco jiného, to je, abych tak řekl přímo životní dílo, a víte, Vaše Svatosti, pokud vycházíme z egyptského kánonu proporcí postavy, tedy jedna ku devíti, který jak známo převzali nedosažitelní antičtí mistři od Egypťanů, než ovšem přešli na poměr jedna ku osmi, pak jaksi nelze z figury odejmout její některou část a zmenšit ji v nepoměru k ostatní velikosti celého těla.“

„Michelangelo, synu, vždyť víš, jak si vážím tvé práce, jak ji obdivuji. Samozřejmě ti rozumím a chápu tě, ale snaž se pochopit i ty mě. Víš, jak dlouho trvalo rozšířit církvi svaté křesťanství po celém světě? A dosud zdaleka nemá ještě vyhráno nad všemi těmi pohany. Někde jsme museli dokonce přistoupit na kompromisy. Ty jejich kulty se nám nepodařilo zcela vymýtit. A to vůbec nehovořím například o říši vycházejícího slunce ani o zemi rozkládající se za velkou zdí! Tam ti pohané dodnes uctívají falos! Říká se, že jich je nejvíce na celém světě, že jsou tím největším národem! Proč asi? Představ si, že jejich ženy chodí o slavnostech do chrámu hladit obří penisy! Prý jsou celé oleštěné.“

„No, Vaše Svatosti, víte, já myslel, že by se v případě Davida nemuselo jednat přímo o obří, vždyť koneckonců, jak se praví v bibli, David byl spíš menší postavy, i když jistě, samozřejmě i mu-

ži menších postav mohou někdy mít poněkud větší proporce...Dost na tom, že jsem Davida pojal v hodně nadživotní velikosti, v tom vidím pokrok v umění. Ale víte, Vaše Svatosti, lidé už teď chodí a zvědavě mi nakukují přes rameno, šepatjí si, ohýbají malíček a smějí se do hrsti. Já mám ten původní model schovaný, nevyhodil jsem ho, ten má správné proporce, tomu se nikdo neposkleboval, tak kdybyste ráčil dát svolení, já bych ho jaksi vrátil, abych učinil těm posměškům zadost“

„Milý synu, dovedeš si představit, co by se vůbec mohlo stát? Vždyť by jen stačilo, aby nějaká bláznivá pobloudilá žena přistavila žebřík a... raději ani nemyslet!“

„Ale takhle jsem Vaše Svatosti všem jenom pro smích! Tedy já ne, u mě je všechno v pořádku, ale David!“

„Tak to ber také jako pokrok v umění. Vždyť ta disproporce tě proslaví po celém světě. A neboj se, lidé si zvyknou, přestane je to bavit, zevšední jim to a přestane zajímat. Budou obdivovat kouzlo celého Davida, ne jen té jeho titěrné části, A promiň, nyní už musím jít. Tak buď sbohem, mistře Buonarotti.“ Svatý Otec Michelangelovi požehnal a ten měl jednu chvíli dojem, že na něj zakýval malíčkem.

Michelangelo vztekle bušil dřevěnou palicí do dláta, až odštěpky mramoru odletovaly daleko do všech stran. „Un pene piccolo! Un pene piccolo!“ brumlal si pod vousy, „Oh Dio, perché sono io non cinese? Oh Dio, perché sono io non cinese?“

Tři novější tituly sorabistické

Přestože pocházející od nevelkého národa obývajícího úzký ostrůvek v širokém germánském moři, má u nás pořád ještě lužickosrbské literatura dost svých příznivců, kteří ji překládají, kteří ji vydávají, kteří ji čtou. Lze se snad odvolávat na dávnější společnou historii; když Horní a Dolní Lužice byly vedlejšími zeměmi Koruny české, lze tu možná počítat také s jakýmsi až dojemně sentimentálním přístupem k nejmenšímu ze slovanských etnik – blízkému nám jazykově, a přece tolik vzdálenému tvrdším osudem předsunuté hlídky Slovanstva. Nicméně si dovoluji českého čtenáře vyzvat k nepietnímu přístupu, který bude před glycerínovými slzami či thymolinovým úsměvem, jimž se tak dobře daří v závětrí pokojného bydla, upřednostňovat čelo sevřené vráskami při hledání kvalit uměleckých i jiných.

Dosti hlasitě nás k tomu ostatně vyzývá hned první z titulů z lužické srbštiny vnově přeložených, románový pohádkový příběh obsahující v sobě prvky fantasy **Čertova kovárna**, pocházející z pera předčasně zesnulého **Jurije Krawži** (1934–1995). Síla námi zkoumaného textu spočívá jednak v až básnivě bohatém jazyce nadaném nebývalou evokační silou (nevím však, nakolik jsou boschovsky rozvichřelé obrazy dílem tolikéž překladatelčiným), ve snaze potlačit tolik pro pohádky typické černobílé vidění, idealizaci, idylizaci či potřebu konce bezezbytku dobrého (dobro sice nad zlem zvítězí – ale za cenu věru nemalých ztrát). Tato síla však tkví také v postavách a scénách, které jsou nadány platností symbolnou; což umožňuje jejich opětovné – aktualizované čtení. Svými vrypy je kdesi hluboko do palimpsestu vepsána dávná i zcela nedávná lužickosrbská minulost; ba cosi mne nutí říci: i přítomnost a budoucnost. Vymazávající jména dalších vsí pod diktátem jakýchsi lepších zítřků. Román je na obálce anoncován jako: „Příběh o moci zlata, vlivu strachu, ale především o síle lásky mezi otcem a syny.“ Četl jsem jej však také jako mnoho-vrstevnou výpověď o Srbské Lužici žijící a umírající, o bezmoci mocných a moci bezmocných, o hledání místa ve světě a pro svět, o hledání (a zřídka vskutku nalezení) lásky i štěstí (a několikrát jich podobě), o ztrátě paměti a svědomí, o příliš snadném podléhání libivým pokušením, pro něž jsme ochotni upsati se moci pekelné (jako bych tu četl zapsán dokonce osud autorů; na jehož předčasném odchodu se podílel mj. fakt, že byl odhalen jako dlouholetý agent STASI). O naději, o boji o duši (nikoli jen ve smyslu křesťanském) svoji jako krajiny jako národa: totéž ekologické myšlení nalezneme v poezii Kita Lorence či esejistice Jurije Kocha. Jediným problémem textu, jenž je nejspíše určen pozdně pubertální a raně adolescentní mládeži, je pro mne poněkud absentující logická návaznost jednotlivých scén a psychologická motivace v jednání postav. Řada věcí je tu sestrojena spíše z potřeby další výstavby dějové než z toho, co už víme z předchozího: autor třímá otěže příběhu nejen pevně, ale také příliš viditelně. Lužickosrbsky bylo Krawžovo dílo poprvé vydáno v roce 1993 v nakladatelství Domowina v Budyšině.

Také druhý z titulů je dílkem uměleckým, nicméně zde se jistému sentimentu neubráním: Půvabně vypravená knížečka, obsahující drama autora, jež „uzavírá řadu tvořivých katolických kněží“ lužickosrbských, je vlastně také jakousi závěť dlouholetého přítele Srbské Lužice a básníkovy kolegy v činné kněžské službě, tišnovského arciděkana P. Josefa Šindara. Pro překladatelský, editorský a též vydavatelský počin uskutečněný takorba s nakročením do nebe si vybral text **Józefa Nowaka** (1885–1978) zpracovávající oba národy spojující látku cyrilometodějskou **Morava volá**, kterýžto byl poprvé scénicky realizován při oslavách tisíce let od příchodu věrozvěstů v Chrosćicích. (Své české verze se dočkal o necelých padesát let později; ovšem Nowakovo dílo básnické, prozaické, esejistické i dramatické může být současnému českému čtenáři známo už z Josefem Suchým pro nakladatelství SURSUM v roce 1995 pořízeného výboru Píseň – věrná družka.) Nowak, v poezii mladší druh našeho Bezruč, vytvořil zde lidové historicky, eticky a nábožensky vzdělavatelné drama povahy deklamatorní. První z částí volné trilogie představuje nám soluňské bratry těsně před odchodem na nelehkou slovanskou misi: v hovoru s císařem, jeho vojevůdcem Bardasem, moravským poselstvem. Obhajoba slovanské řeči a jí traktované křesťanské liturgie byla tak pronesena také pro domo suo. Promlouvajíc k místu a době svého vzniku. Patosu a rozmáchlému gestu padají ovšem za oběť občas dokonce historická fakta: „Již od 6. století stojí Morava jako nepřemožitelný tvrdý hrad, nepřemožitelná pevnost proti Frankovi a francké expansi.“ Bohužel autor občas čtenáře/posluchače zahlcuje právě (jak jsme řekli: někdy dokonce neověřenými) historickými fakty (například tehdy, vypočítává-li císař /ku poučení posluchačovu/, čím vším se Metoděj během svého života zabíral) – namísto psychologicky odstíněných, v dějové lince zakotvených, charakteristických a charakterizujících, typizujících promluv jednotlivých aktérů. Pak

ovšem musí sám děj posouvatí násilím a z vnějšku. Ne tím, co se děje, ale tím, co se říká. Nicméně se sluší ocenit umění výrazové koncentrace textu do sevřených, ostře rytmovaných, několikerou platností nadaných pasáží typu: „Lest má v srdci, lež na jazyku, jed v nápoji, meč v ruce.“ Doufám a věřím tedy, že si překladatel může nyní spolu s autorem i sv. Cyrilem říci: Raduji se, že jsem všechny ty obtíže snášel pro našeho Pána Ježíše Krista a Jeho království.“

Járku, totéž si asi jen stěží mohou říci všichni ti zpovídání na stránkách poslední z knih, které jsem medle četl. Jejím základem byly totiž vzpomínky Lužických Srbů, kteří za 2. světové války bojovali v řadách wehrmachtu (v Lužici vyšly v r. 2005 s názvem *Také já jsem měl štěstí*), dále vzpomínky lužickosrbských žen na to, jak prožívaly konec 2. světové války (titul *Každý den jsem měla strach* zůstává zatím v rukopise), a konečně autobiografická črta pořadatele obou předchozích svazků, lužickosrbského básníka **Bena Budara** (nar. 1946) Jak jsem našel svého otce. Editor českého vydání Milan Hrabal po dohodě s autorem texty vybral a upravil, pro celek zvolil lapidární a přesný název **Byly to zlé časy**. Přestože nejde o beletrii, je tento titul v několikerém směru hodný pozor. Především bez příkras, úprav a jakkoli motivovaných deformací podává nám kus orální historie, jež – nebýti B. Budara – mohla zmizet spolu s umírajícími pamětníky. Dále otevírá několikerá tabu (a motivuje nás k tomu; nabízejí se přece otázky jako: Proč i dnes nemáme rádi /Sudetské/ Němce, ale jejich peníze ano? Proč nechci za souseda Cikána, ani vzdělaného? Pročpak jsem byl svazákem, komunistou – i když jsem tomu nevěřil?), o nichž se dříve nesmělo nebo nechtělo hovořit: otázku účasti Lužických Srbů v rámci německé válečné mašinerie na bojích proti slovanským bratrům a poměru mezi loajalitou ku státu a vědomím příslušnosti etnické. Problém rozdílného chování ruských civilistů a vojáků k lužickosrbským brancům. Tito vojáci dopadají na

konec ještě hůře ve vzpomínkách týraných, znásilňovaných a okrádaných lužickosrbských žen a dívek (porovnejme si to s hodnocením vojáků polských): „pořád kradli!“ – zní tu téměř jako nekonečná ozvěna. „My jsme k nim měli důvěru, že to jsou Slované, ale to nepomohlo.“ Jako prase ožralý ruský důstojník nechá zastřelit otce jedné ze zpovídáných jenom proto, že tento vlastní dům o něco větší než ostatní, tak přece musí být i kapitalista. Nicméně ne všichni a vše bylo takové; z úst samotného Bena Budara dozvídáme se o jeho zrození z chvilkového láskyplného vztahu: „Jsem vlastně na světě jedině díky náhodnému setkání Sergeje s mou matkou v krutém čase zmatených lidských dějin.“ Ani poslední ze sledovaných knih nedopřeje nám ovšem šťastného konce: Budar se se jménem a podobiznou svého otce (někdejšího důstojníka Rudé armády Sergeje Sergejeviče Leontěvova) setkává až více než deset let po jeho smrti, se svými ruskými příbuznými se dodnes nedokázal spojit.

Ztělesňuje i tímto osud nejmenšího ze slovanských národů: osamělého na cestě hledání (svého místa v dějinách)? Vskutku osamělého? – vždyť přece: svede čímsi oslovit také nás... Tak dojemně si jistě svojí samostatností, řečí, budoucností. Ale velkorypadla velkodolů neznají hranic.

Ivo Harák

Jurij Krawža: Čertova kovárna (Fantasy od Sprévy), Dauphin, Praha 2013, 1. vydání, náklad 800 výtisků, cena neuvedena, 224 stran (přeložila Zuzana Bláhová)

Józef Nowak: Morava volá, Josef Šindar, Žerňůvka 2012, 1. vydání, náklad a cena neuvedeny, 52 stran (přeložil Josef Šindar)

Beno Budar: Byly to zlé časy, Městská knihovna Varnsdorf, Varnsdorf 2012, 1. vydání, náklad 300 výtisků, cena neuvedena, 84 stran (editor Milan Hrabal, překlad Zuzana Bláhová-Sklenářová, Milan Hrabal, Stanislav Tomčík)

R ekure ntní depr esivn í po ru ch a

Michal Šanda

KRKOVICE ZA 108 Kč V AKCI

od pultu s masem k zelenině a brambory celer mrkev svazek cibule
rajčata lilek trs banánů pomelo čtyři manga
a ke konzervám: tuňák v oleji
a zpátky k masu a do uzenin pro štangli fuetu
a v pečivu bochník chleba
deset housek
co ještě?
špagety cizrna chipsy buráky olivy
karton Dobré vody
nákupní vozík přetéká
kolečka skřípou a drhnou
nervózní postavy nakupujících se míhají mezi regálama
nad tím se vznáší všudypřítomná muzika
právě hraje
If I Ain't Got You
a ona říká: „piva ti stačej dvě
radši dojde támhle pro hermelín.“
a já si říkám:
proč tu vlastně jsem?
proč před sebou tlačím vozík v Tesco?
proč nejsem na rybách
je počasí akorát na candáty
dneska by brali
místo toho ale s hermelínem přihodím do vozíku ještě i olomoucký.

něco mi tady smrdí
a nebudou to syrečky.

OSMAČTYŘICET

kde je prozření?
kde moudrost?
fakt jsem si představoval že to bude
jiné než to je
že v osmačtyřiceti budu drsný pistolník
s doopravdickým koltem
a zásobníkem plným jednoznačných pravd
tak jednoznačných jako střela
a ty budu pálit od boku.
na druhou stranu se spousta lidí mého věku nedožila.
že jednou budu starší než máma
a že budu ráno co ráno snídat se ženskou starší než byla ona
to jsem si nepředstavoval už vůbec.

**Fakt jsem si
představoval
že to bude jiné
než to je**

CHCEŠ SEX?

„ty už vůbec nikdy nechceš sex
nedělali jsme to ani nepamatuju.“
odhrne si sukni ze stehén.
je bez kalhotek.
„chceš sex?“
sám nevím. pohladím ji po rameni.
„to není sex.“
„co blázníš.“
„sex!“
„nekřič.“
„pověz mi proč už to neděláme. už jsi úplně trop
nebo v čem to vězí?
řekni.“
mlčím
mám ale sto chutí přiznat:
mě rajcuje Bobbi Starr
její cecky a vyholená číča a buclatá prdel
a to jak vzdychá
a když je po všem
stačí kliknout myší
a je pryč
a to mě na ní rajcuje nejvíc.

**Michal
Šanda**

TV

ležíme na gauči
gauč je do L
takže máme hlavy u sebe na jednom polštáři
v televizi běží povodňové zpravodajství
Labe stoupá
pohltilo nádraží v Ústí
v Děčíně už je třetí stupeň ohrožení
na Mělnicku jsou pod vodou tři vesnice
Červený kříž vyrazil do terénu
„zprávy mě nebavěj“ řekne
natáhne se pro ovladač
přepne na dvojku – večerníček
Nova – reklama
ČT 4 – basket
Prima – reklama
Barrandov – reklama.
„dej si tam co chceš.“
pouští ovladač a podává mi ruku.
přepnu zpátky na zprávy.
povodeň strhla most v Jaroměři.
„v Jaroměři jsme byli
nebo ne?“
„při výletu na Kuks.“
ležet a držet se za ruce
to mám rád
a přímo zbožňuju
jak pokaždé vyjekne když ji nehtem štípnu do palce:
„blbečku!“

KARDIOLOGIE

žíly prodloužené hadičkami končí až kdesi nahoře
na stojanu s infuzemi.
jsem groggy.
aby ne: dvě žehličky na hrudník
a báb!
daha elektrickým výbojem.
pozvolna se probírám z narkózy.
na hranici snu a bdění
ke mně dolehne:
„jestlipak se vám pane doktore pochlubil
že denně vymlaskne osm piv?“
křivky na monitoru zestrmlí.
srdce už mám zase v krku.
někdy bych ji vážně zabil
dřív ale ona zabije mne.

**Fakt jsem si
představoval
že to bude jiné
než to je**

P

Michal
ek Šanda

ntní

depr
esivní po
ruFakt jsem si
představoval
že to bude jiné
než to je

KDE JSI BYL?

kde bych byl: z Jindřišské jsem šel na Staromák
do Kaprovky a na Klárov a po starých zámeckých schodech na Hrad
a na Pohořelec a cestičkou vyšlapanou v trávě za Strahovským klášterem na Petřín
k rozhledně a kolem lanovky dolů na Újezd
a přes most k Národnímu divadlu a na Václavák
a na metro.
tohle ona nepochopí
proč nejdu z práce na metro rovnou
a místo 200 metrů
ujdu pět kiláků
a proto odpovím: „v hospodě.“

FACEBOOK

dole na liště probleskne zpráva:

„co děláš?“

na to přetrhnout mi nit je ona kadet

ale dobře mi tak

nemám mít při psaní otevřenou tuhle žvanírnu

veřejnou samohanu

honění ega

ve virtuálním světě jedniček a nul

kde se kdejaká nula domnívá že se stane jedničkou

když vyfotí jak odpoledne na garden party grilovali krevety.

„pracuju.“

„co pracuješ.“

„píšu.“

„ty psaní básniček říkáš práce?“

„jo.“

„ha ha!“

„neruš.“

„napiš báseň pro mne.“

ještě než stačím odentrovat rozzuřeného smajlíka

:-(

dostanu nápad:

báseň na dobrou noc

přečti si první písmeno

v předešlém verši

pak první písmeno ve slově usínání

a třetí písmeno ve slově písmeno

poslední písmeno do tajenky

je u

vedle v kuchyni klapnul notebook.

z chatu zmizela její ikona.

a za okamžik už vchází do pokoje

jde k psacímu stolu

a políbí mě do vlasů.

NEMĚL JSEM SE ROUHA

dokud nákupní košík přetéká
není nač si stěžovat.
teď to teprve začíná smrdět
a pořádně.
„cos dělala celý den?“ ptám se.
„nic.“
„byla? s někde?“
„ne.“
„ani na žádném pohovoru?“
„ne.“
„a co inzeráty?“
„nic.“

pokaždé když přijdu domů odbudeme si nejdřív
tenhle kolovrátek.
ženská po čtyřicítce je odepsaná
práci nesežene.
první týdny trávila u počítače
odepsala na stovky inzerátů
jenomže všude si představují osmnáctiletou šťabajznu
s dvacetiletou praxí v oboru
a znalostí dvou jazyků –
i na obyčejnou skladnici v Tesco.
a pokud už se zdá že pohovor dopadnul dobře
vypálí personalista:
a jak byste uvařila vejce
natvrdo nebo naměkko?
idiot.
„chceš kafe?“
„ne.“
„co kdybychom se pomilovali.“
„ne!“
„tak si pojďme lehnout
a budeme se koukat na nějakou srágoru v TV.
„nechci.“
oči jí plavou.
nevzpomenu si kdy se smála naposled
kdy naposled zvolala to svoje blbečku!
začíná se mi ztrácet.
uniká kamsi
propadá.
není v mých silách zvrátit
ta její strohá
ne.
nemůžu rozflákat držku všem personalistům v Čechách
já dovedu jenom psát básně a to je málo

a třebaže je tahle báseň poslední
zdráhám se napsat že je to konec
abych neuslyšel:
„ano.“

**Michal
Šanda**

**Fakt jsem si
představoval
že to bude jiné
než to je**

JSI KRÁSNEJ

není proč dmout se pýchou
sám dobře vím jakej jsem
stačí sklonit bradu a podívat se dolů na to panděro.
ochablé svalstvo.
na nohou se začínají rýsovat křečáky.
„jsi krásnej“ šeptá.
už se smířila
už nebude žádný urostlej atlet
kterého by laskala po bicepsech
a čichala vůni jeho pružný kůže opocení milováním.

ona ale krásná je.
stačí se pořádně podívat
pohledem se prosmýknout mezi vráskami
a za nimi
je pořád ta dívčí tvář.

R ekure ntní depr esivn í po ru ch a Aktuality

• • •

Putin nás školí o tom, co je EU, NATO a USA. Putin má na hraní celé Rusko. Kdo si hraje, ten nezlobí. Michael Kocáb vyvedl jako krysař ruská vojska z území našeho státu. Nikdy se nevrátí pohádka mládí. Ale vždyť to bylo přece na věčné časy a nikdy jinak, takže věčné mládí? Zvykli jsme si. Jsme přizpůsobiví. Nepřizpůsobivým je naprosto jedno, kdo nás zrovna okupuje. Když se projdu Václavákem, slyším odevšad ruštinu. Je třeba ochránit ruský mluvící menšinu.

• • •

Nejlepší básně, nejlepší kniha. Nej, nej, nejlepší! Ale kdo je vlastně nejlepší? No přece každý básník, který zplodí první sbírku, každý prozaik, který nadrasá první novelku. Každý správný tvůrce je v hloubi své duše přesvědčen, že je ten nejlepší. Jen to svět ještě neví. Pokud autor není o své výjimečnosti přesvědčen, pak ať pověsí psaní na hřebík.

Celý svět soutěží. Vždyť máme i reprezentanta v onanování, který se na MS v onanii umístil na skvělém druhém místě. Není tedy úplně ten nejlepší, ale skoro nejlepší. Od prvenství ho dělilo sotva pár kapek a byl by býval ten nejlepší.

Rok co rok s napětím očekáváme, kdo bude nejlepším básníkem/básnířkou a prozaikem/ prozaičkou roku. Letos vyhrála sbírka, která není nejlepší. Cože? Kdo to říká? No přece všichni: Karel, Jana, Ondřej, Olga, Petr, Michal, Štefan, Vašek i Jakub. Ti všichni říkají, že je to sbírka mizerná. Nemyslí si to jen autorka a porotci. Ale kde je spravedlnost?

Bachař obviněný z týrání politických vězňů byl osvobozen pro nedostatek důkazů. Soudce nemohl nic dělat. Pochopte, právo a spravedlnost jsou dvě zcela odlišné věci. Týraný vězeň vypovídal, že ho obžalovaný bachař spolu s jinými mučili tak,

až se pomohl. Poté ho přinutili k tomu, aby ten svinčik po sobě slízal. Týraný bývalý vězeň na to nemá žádné svědky. Co když si to vymyslel? Mučení? To v žádném případě! ohrazuje se obžalovaný. Ještě tak nanejvýš tu a tam nějaký ten přátelský štulec pendrekem pod žebra, nic víc.

Ale neprováděl snad jistý šíleně geniální americký vědátor s najatými dobrovolníky, vesměs studenty, pokus, při kterém jedny učinil vězni a druhé dozorcí? A jak to dopadlo? I smrták tam byl. Asi že nedbali dodržování zásad bezpečnosti práce. Mučení? Kdepak! Vždyť to byla jen hra. Vždyť to bylo jen jako. A kdo byl nejlepší vězeň roku? A kdo nejlepší bachař roku? A směli vězni v celách vůbec onanovat?

Vyhrál někdy Čapek nebo Hrabal nějakou literární soutěž? Ne? Pak nemohou být přece nejlepšími. Jak to, že tedy jsou ještě lepší, než ti nejlepší? A vůbec: měli na to nějaké papír?

Všechno zlo pochází buď z Ruska, nebo z Ameriky. Jak kdy, podle sezóny. Nejlepší básně k nám přišly z Ameriky. Proč ale nemají nejlepší básně v Polsku nebo v Německu? Protože jsou přece sto let za opicema!

Tak kdo je tu teda nejlepší? Soutěž, soutěž, soutěž!

Ovšem pozor na dopingovou kontrolu. Odevzdala vítězná básnířka vzorky moči?

Psala mi Pavla. Zdál se jí sen, ve kterém byla členkou poroty Magnesie litery. Kdepak! Tohle my, seriózní arbitři číst nebudeme, odmítli štítivě porotci jeden z přihlášených titulů. To má na obálce prdel, velkou, tlustou prdel. Takže to nemůže být dobrá literatura. A už vůbec ne ta nejlepší! To je přece jasné. A my touhle prdelí neposkvrníme běloskvoucí čistotu naší české literatury.

To se ti jen muselo něco zdát, Pavlo.

Petr Štengl

Jiří Kajínek: Můj život bez mříží

Na začátek dubna si nakladatelství Fragment objednalo mocnou propagační kampaň pro svůj nový knižní hit. Referovaly o něm všechny přední servery od iDNES až po Novinky.cz, a samozřejmě i mainstreamové, a tudíž masově čtené, časopisy jako je Reflex. Aby ne, když jde do slova a do písmene o zlatého ptáka v kleci, o Jiřího Kajínka!

Oficiální anotace nakladatele zní:

Jaký byl život Jiřího Kajínka před tím, než se jeho jméno dostalo do popředí zájmu všech médií, před tím, než se stal případ, ve kterém byl policií označen za hlavního viníka a plzeňským soudem odsouzen k trestu odnětí svobody na doživotí? Jaký opravdu je? Jak vyrůstal muž, který již po dvě desetiletí rozděluje český národ na dva tábory: jedni ho zatracují a druzí jsou skálopevně přesvědčeni o jeho nevině? Autorizovaná zpověď člověka, který již léta bojuje za znovuotevření svého případu a čeká dle svých slov na spravedlnost.

Bohužel v celé nemístně medializované cause nikdo z kompetentních novinářů neřekl to podstatné, a sice že zásadní problém viny a nevinu není v tom, jestli Jiří Kajínek tehdy na Plzeňsku vraždil nebo ne. Kruciólní vinou, která tomuto skutku předcházela, jsou stovky Kajínkem vyloupených bytů, které vraždě předcházely. Je to vina nesporná, jednoznačná a dokázaná. Kajínek opakovaně při těchto loupežích ukázal, že je gauzerem nejhrubšího zrna. Ten, komu někdy někdo v minulosti vykradl byt, se i po letech v noci budí propocený z hrůzných snů. Na vlastní propocenou kůži zažil ten slizký pocit ponížení. Kdosi nezvaný se špinavýma rukama hrabal v jeho tajemstvích, prošmejdil každý kout. Absolutní ztráta soukromí. Rána, z které se psychicky přetěžko vzpamatovává. Od toho dne se začnete obávat, protože vás může kdykoliv podobný ksindl vykrást znova, stačí mu umět obratně manipulovat s planžetou.

Váš byt už pro vás navždycky přestal být domovem.

V knize Můj život bez mříží se vykradenými byty Jiří Kajínek chvástá a dokonce poskytuje čtenářům jakýsi manuál, kde a jak mají lidé poschovávané cennosti a jak se k nim dostat.

Kde jsme se to ocitnuli?

To už nerozpoznáme zlo?

Bohužel ho očividně nerozpoznají novináři, a ani ruka zákona je v názoru na věc nepodepře, ta ručička slabounká, vetchá, třesoucí se kvůli kauzám podstatnějším. Kdyby opravdu existovala spravedlnost a zákony měly hlavu a patu, měl by dostat Jiří Kajínek u soudu doživotní trest už za sérii vloupání, za to, jak negativně převrátil naruby život stovkám lidí, napovídá mi selský rozum.

Michal Šanda

Josefína Leknínová **Rezonance a jiné básně**

Rezonance

Vítkovi Kremličkovi

Na čtení básní
kde bylo ticho jako hrom
holka a kluk
dva milenci zamilovaní až po uši hrníčků
ze kterých srkali kafe

Holka se zakuckala
potichu že nebylo nic slyšet
kluk jí dal ránu do zad a ta se rozezněla
i struny violoncella vydaly zvuk
na čtení básní
holka a kluk...

ABC

ve tvé dece
pokaždé ztratím náušnice
vezmi mě prosím do náruče
tak něžně silně až budu tiše skučet
pak nevěřit a brečet že musím odejít

zapadly někam pod pohovku
mé modré náušnice
a nemám zrovna klid
že nechávám je ležet

jednou je asi přece
vymete pantoflí zpod kanape
žena co upadl jí knoflík
dvě modré náušnice
tam spolu načape

ve tvé dece si stejně jednou všichni
tři roztrháme srdce
pak v šesté decce vína
jedna z nás utone

Josefína Leknínová (*1992, Slaný) studuje VOŠ při Konzervatoři Jaroslava Ježka obor Tvorba textu a scénáře. Kromě básní píše divadelní hry a písňové texty. V amatérském Divadle Idiot, kde působí jako „dvorní scenáristka“ a herečka, debutovala tragickou komedií Kdo je tady autor? Společně s Alžbětou Stančákovou vede kroužek psaní poesie, který je určen dětem. Zabývá se dramatickou výchovou a alternativním vzděláváním. V minulosti jezdila motocyklem a koncertovala s kapelou Rastafidli Orkestra. Chová imaginárního psa Žverenaie.

Hana J. Záhorová

Milenky

Všechny ty Terezy a Kláry
 potkávám v Bleděmodrý ulici
 Všechny už mockrát zkombinovaný páry
 navzájem přenášej si různý nemoci

Všechny ty Terezy a Kláry
 všechny tvý tajný milenky
 mi fakt, lásko, ne vážně
 nevaděj

Nevaděj,
 ale až tě zase potkám bezhlavého
 ruku v ruce
 na rohu Bleděmodrý ulice
 tak netvrď mi, prosím tě, miláčku,
 že tvářím se našťavaně!

Ony mi nevaděj,
 to jen když ve vaně,
 mi jejich hnědé vlásky
 pletou se do prstů u nohou
 To si pak říkám,
 že od tebe ke mně jít nemohou
 žádný ty tyrkysový blesky
 a naopak

Všechny ty Terezy, Vandy a Kláry
 jsou celkem milý chytrý holky,
 co mají podezřele stejný rysy-
 výška přiměřená, zuby rovné, souměrné poprsí
 Ale řekni mi, prosím tě, miláčku,
 proč všechny mají hnědé vlasy?
 A jsou tak ticho,
 když ptám se jich,
 jaký to bylo, když nečekaně
 políbils je na zastávce tramvaje

Zahřmělo

Z mého okna v Libovici
 kapky voní vlhkým večerem
 transformátor přes ulici nebzučí
 svíčky hádají se šerem
 vyplí proud
 zahřmělo

Pěna dní

V plicích mi roste leknín
 a ústy kašlu vodu
 Nejím, nespím, o budoucnosti nesním
 V bělostném doprovodu
 zpívám den za dnem
 o tom, jak vlasy voní nám po leknínu
 o tom, že chřadnem
 Jsme dívky v kalhotách z bengalínu
 Pomalu, pomalu vadnem,

zatímco uvnitř našich plic,
 v pokojích nemocnic,
 kvete ten danajský dar od našich milenců
 Ten čertův výkvět od boha,
 dělá z nás hrstku chorých šilenců
 Křičíme bolestí a ona obloha
 nezmění barvu, ani tvar nezmění
 A tahle bolest je naší pěnou dní

Longboardy

Dnes je prý nejdelší den v roce
 a touhle dlouhou nocí
 se ženou kluci na longboardech
 jako cvoci

Počkám na tebe

počkám na tebe
 na náměstí
 a přeju ti upřímně
 jenom štěstí

počkám na tebe
 na náměstí
 možná jsem trochu mrcha
 s nadějí že jednou to
 vyprchá

přece jen mi to nedá
 tak kdybys mě třeba hledal
 počkám na tebe
 na náměstí

Alenka

Sestře Alence

kupředu předu
 a bydlím v županu
 zelených nocí a růžových dnů
 zamrzlých v ledu
 z plynného arsanu
 v koupelně nedozdátých snů
 jak je to blízko
 tak je to daleko
 zítra mi vykvetlo dneska to nevidím
 radši jdu na techno
 aby to uteklo
 vykvetly růže a ani se nedivím

kupředu předu
 předu i pozpátku
 zrcadlo nocí a kouzelných dnů
 dneska ji svedu
 zítra dám oprátku
 sejdem se spolu v krajině divů

Na Váze

Sedím sama na lavičce
s Jáchymem

Lidi Choděj
kolem Jsou
stejný Jsou
jiný

Než my odejdeme-
My neodejdeme, škoda...
Mlčíme

Šla bych jinam,
kde se dá trochu dotýkat těl
Vím, že i Jáchym by to chtěl

Sedím sama na lavičce
s Jáchymem Topolem
s titulem

Miluji tě k zbláznění
Je totiž pondělí
a zítra bude válka,
tak to chci dočíst

Na Váze II

Sestře Helence

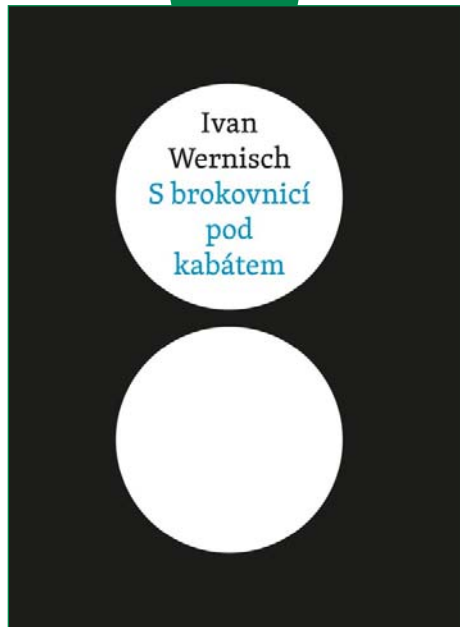
Sedím sama na lavičce
bez Jáchyma

Sedím sama na lavičce
se Sestrou
Je nám zima-
sedím „sama“ na lavičce
se sestrou,
vedu ji z violoncella,
a nemám vůbec klid si číst,
ačkoliv už dobřečela

Motokříž

Otcí

Jsem holka cos chtěl aby byla kluk
tak jsi mě učil jezdit na motorce
chráničem zakryls moje prsní dvorce
já schválně pod helmu si malovala pusu
červený zuby měla jsem
z toho jak kousla jsem se do rtu
A tys řval: přidej, no tak přidej!
Tak jsem to položila elegantně na zem
a šla si obléct do dodávky šaty
pak s tvou novou ženou šla jsem cvičit aerobic
Teď už jsem zase někde jinde
A ty?
Ty sis na to snad nějak časem zvyk
Ty sis snad na to časem nějak zvyk

Hořký smích až mrazení

bálka Wernischovy sbírky *S brokovnicí pod kabátem* (Druhé město 2014) mi připomněla velký tmavý kabát, ve kterém je autor vyfocený v benefičním kalendáři nakladatelství Petrov. Portrét v obrazové galerii je zabraný zespoda, takže kabát i Wernisch v něm vypadají monumentálně. V kalendáři ale básník pod kabátem nemá údajně nic ani brokovnici, čímž se z monumentálního pana básníka stává sebeironický fanfarón. Smyslu pro sebeironii si u Wernische vážím tím spíš, že velkolepým panem básníkem by klidně mohl být. A o jeho sbírkách se nepíše lehce – všichni ho znají, mnoho lidí k němu má více či méně osobní vztah, jeho poezie je „prostě dobrá“ a jeho styl je nenapodobitelný.

I v nejnovější sbírce je jeho styl patrný. Mísí se tu básně s prvky japonské poezie, thákurovská lyrika a hospodské historky, humor, surrealistické obrazy a další vlivy. Díky příběhovosti a autorově nekonečné fantazii je lehké se do sbírky začíst jako by to byl dobrodružný román. Po pár stránkách jsem ale začala mít podezření, že sedím v malém tichém pokoji a všechno se děje někde v dálce, že ke mně doléhají jen hlasy od sousedů a zvuky ulice, že nevidím víc, než co dovolí otevřená okna. Je to efekt, který dosahují verše jako tyto: „Delší výpravná báseň / Začala voláním na kohosi v domě,[...] Žena se vrátila pro krabici s kloboukem / [...] Verše se prodlužovaly / Tu a tam zazněl rým“ nebo v následující básni: „V domě je ticho / foukaje do čaje přivírám oči / Foukaje do čaje viděl jsem / Zeď v duň zapadlou, / Tyrkysovou pastvinu“.

Pocit vzdálenosti od zbytku světa koresponduje s motivy stáří, vzpomínek a opuštěných míst. Výsledek ale není ani trochu lítostivý, perspektiva je spíš pobaveně pozorující: „Vypravěč anekdot se vzdálil / A my se ještě smějeme / Hledíce na dveře“. Kombinace hořkého tématu stáří s humorem úspěšně vede čtenářovu pozornost celou sbírkou: „To bylo pořad: Nehoupej se na židli,

nebo ti to zůstane! Nebouchej dveřmi, olysáš! Neciv kluku, ztuhne ti čelist! [...] Kéž bych si toho byl hleděl! Ó kdybych si toho byl pilně hleděl! Byl by svět jako květ.“

Hořký humor ale není jediná perspektiva sbírky. Několik básní hovoří o lidské bezmocnosti v kafovském stylu („Byl jsem někde jinde“, „Ve Smečkách“, „Co?“), což je po sérii sebeposměšných textů obzvlášť mrazivé čtení: „Byl jsem někde jinde a na jednu jsem tady, nevím, co se stalo, ale někdo, kdo to ví, řekl: Nehneš se odtud, zůstaneš tady, kdyby se venku dělo cokoliv, nepřibližuj se k oknu, nevykukuj ze dveří, proboha, jenom nevykukuj ze dveří. Tak mi to řekl a odešel.“

Wernischův jazyk, jak je vidět, zmůže hodně, ale i přesto se ve sbírce objevují věci, které už se konvenčními slovy vyjádřit nedají: „Místo vyhrobeno, před křesáky řdily se drobžičky. Na děvčím střehu, v nadběrném strmení vluk, v šarátových karahátech vytulovali fanifáry.“ V jazykových básních autor dokládá své slovtvorné schopnosti, až si říkám, že kdyby byl býval Wernisch jedním z obrozenců, mohli jsme mít v spisovném rejstříku češtiny ještě mnoho zajímavých kousků.

Široký jazykový záběr, hravost, obraznost a hloubka myšlenek dělají ze sbírky *S brokovnicí pod kabátem* výbornou knihu. Vysoké očekávání nastavené Wernischovou předchozí prací tato sbírka určitě nezklame. Někde vzadu se ale ozývá slabá neuspokojená chuť, někde tam malá část mě doufala, že tato sbírka by mohla překonat ty předchozí, překvapit a ukázat nějakou nečekanou tvář Wernischova psaní. To se tentokrát nepodařilo. *S brokovnicí pod kabátem* je zkrátka kniha, která opět dokládá, že Wernischova poezie je „prostě dobrá“. A co se týká mě, dobré poezie ještě nemám dost.

Hana Tomšů

Ivan Wernisch: S brokovnicí pod kabátem

Do města mrtvých
Varanasi jsme dorazili
večer.

Tereza Šimůnková **Varanasi**

Ulicema už bloumali
jen krávy a bejci
a jeden nám zazdil
dveře do hotelu.

Takže jsme Gangu
viděli až ráno. Je k ní
potřeba sešplhat po
dost strmých
schodech.

Ale co, v Indii se
nеспěchá a ve
Varanasi už vůbec
není kam.

F
ek
n
d
e

Samozřejmě se
lze ihned
osvěžit.

Jako místní otužilci.

Prostě tam hupsnout, no.

Vodička jak med.

F
eku
nt
de
esi
í p

Jenomže na to kolem
plave moc příliš
divnejch věcí, se
kterýma se koupat
nechcete.

Když už jsme u toho
másla, sadhuové svatí
muži se prý mažou
popel z mrtvých.

Máslo ze
Západu, já vím.

Kdo umře ve Varanasi přý smí rovnou nahoru. Na spálení jednoho těla je zapotřebí 350 kg dřeva.

Těla spalujeme my nedotknutelní, povídá jeden ze spalovačů a podává mi ruku.

Nespalují se děti do
deseti let, těhotné
ženy a malomocní.

Ti se hodi s kamenem
do řeky, kde se o ně
prý postarají delfini.

Není to blbost, ptám
se přítele, co už je ve
Varanasi podruhé.
Delfini. Zamyslel se.
Radši napiš zrecykluj.

Hned vedle to žije.

Chudák Japonec netuší, že mu místňák nepodává ruku, nýbrž poskytuje masáž dlaní za kterou si vzápětí řekne o dvě stě rupek.

Kanystry na svatou vodu.

Tady nebyl Duchamp.

Ale největší byznys
jsou lodičky.

Jedeme na druhý břeh.

Kterej je jako všechny
druhý břehy trochu
depka.

Ganga je teď
v období sucha.

F
ek
n
d
e

Kde sedí ten pán, je
v době monzunů voda.
Jak sedíš ty ty i ty.

I svatá řeka má své dno.

To na druhou stranu nahrává domácím pracím. Velký prádlo je potřeba řádně voplácet o kameny.

Natáhnout. Vyždímat.
Vysušit.

Jinak se mi
líbí jak Indové
pojmají tu
spiritualitu.

Je všude. Ovšem
protože ulice nikdo
neuklízí,

když prší, jste po
kotníky ve sračkách.

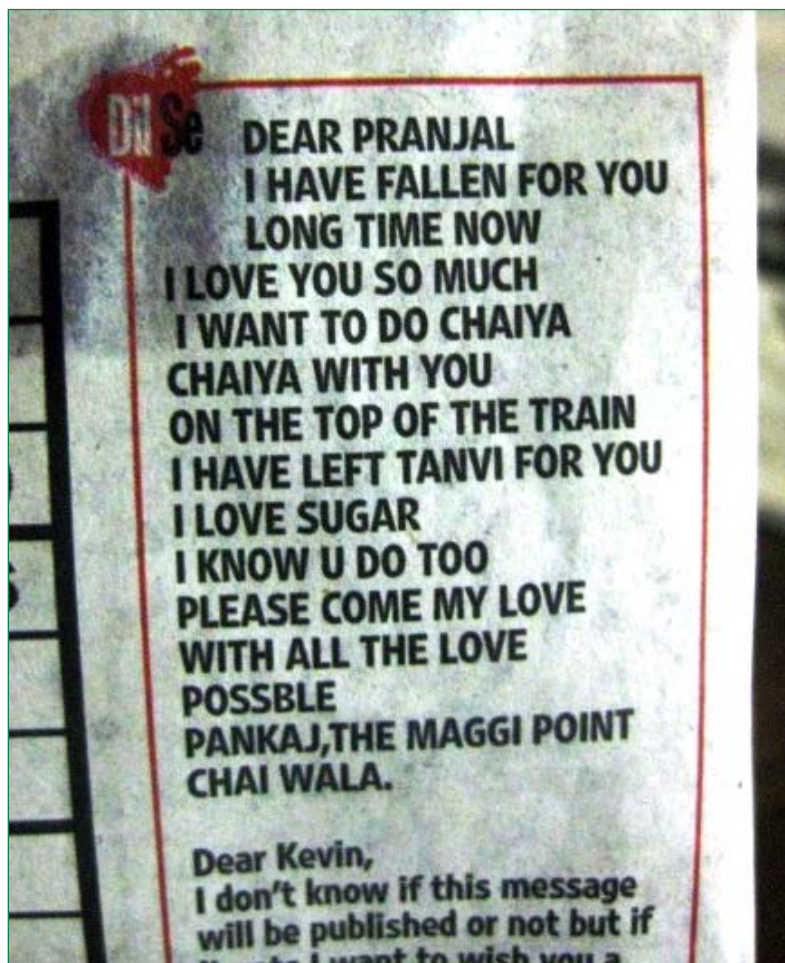

U některých božstev by mě
zajímalo co jsou zač.

U jiných vlastně
radši vůbec.

Ale láska nakonec
z vítězí na smrti
a nenávisti.

Jasná věc. Tak hurá na
vlak, chaiya chaiya!
šup!

V příštím čísle (vychází 1. června 2014)

rozhodně nenajdete:

Chytrou aplikaci

Hloupou aplikaci

Dobrou aplikaci

Aplikaci pro veřejnost

Aplikaci zdarma

Na shledanou příště!
Ne za pomeňte!